

Ödeshögs kommun

Utställningsutlåtande

- Ny översiktsplan för Ödeshögs kommun med integrerad miljöbedömningsprocess

Diarienummer KS 112/2018

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING AV GENOMFÖRD UTSTÄLLNING.....	3
ÄMNESVIS SORTERADE YTTRANDE MED KOMMENTARER.....	5
ÖVERSIKTSPLANEPROCESSEN OCH UTFORMNING.....	5
ÖVERSIKTSPLANENS ROLL.....	10
VISION OCH UTGÅNGSPUNKTER.....	11
ÖVERGRIPANDE STRATEGIER FÖR UTVECKLING.....	12
STRUKTURBILD FÖR UTVECKLING.....	13
ATTRAKTIVARE ÖDESHÖGS CENTRUM.....	15
ATTRAKTIVARE HÄSTHOLMEN.....	17
ÖDESHÖG – REGIONALT PERSPEKTIV.....	19
EN KOMMUN FÖR ALLA.....	19
HÅLLBAR UTVECKLING I ÖDESHÖGS KOMMUN.....	20
REGIONALA OCH MELLANKOMMUNAL SAMVERKAN.....	20
BOSTÄDER.....	21
NÄRINGS LIV OCH VERKSAMHETER.....	22
UTVECKLINGSOMRÅDEN.....	22
ÖDESHÖGS TÄRTORT.....	23
UTVECKLING AV BYAR OCH LANDSBYGDERNA.....	23
LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGE.....	24
GRÖNSTRUKTUR, NATUR OCH VATTEN.....	25
AREELLA NÄRINGAR.....	26
KOMMERSIELL SERVICEPLAN.....	28
TRANSPORTSYSTEM.....	28
FÖRNYBAR ENERGI.....	29
VINDKRAFT.....	29
HÄNSYN OCH RIKSINTRESSEN.....	33
LANDSKAPSKARAKTÄRER.....	34
HÅLAVEDEN.....	34
KULTURMILJÖ.....	36
STRANDSKYDD.....	37
TÄKTVERKSAMHET NORRA KÄRR.....	38
GENOMFÖRANDEPLAN.....	44
KONSEKVENSER.....	45
MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING.....	45

Bilaga 1: Länsstyrelsens granskningsyttrande

Sammanfattning av genomförd utställning

Förslaget till ny översiktsplan för Ödeshögs kommun var föremål för utställning under perioden 20 april till 18 juni 2020. Utställning är en del av planprocessen och styrs av plan- och bygglagen. Utställningsförslaget är ett reviderat förslag utifrån samrådsförslaget som presenterades under perioden 26 april till 30 augusti 2019. Utställningen har kungjorts på kommunens anslagstavla samt genom annons i tidningen Östgöta Correspondenten.

Under utställningen har det totalt kommit in 32 skrivelser från privatpersoner, myndigheter, intresseorganisationer, föreningar m.fl. Under utställningstiden fanns planhandlingarna tillgängliga på kommunens hemsida, på biblioteket och kommunkontoret. Med rådande omständigheter med Covid-19 har utställningen anpassats och kommunen har erbjudit möjligheter med digitala drop-in möten.

Planförslaget har inför antagandet förtydligats utifrån inkomna yttranden och enligt kommentarer i denna utställningsredogörelse. Justeringarna anses vara redaktionella och påverkar inte planens övergripande intentioner och ställningstaganden. Planen har inte väsentligt ändrats sedan utställningen.

I översiktsplanen ingår processen för strategisk miljöbedömning enligt Miljöbalken. Arbetet med konsekvenser och miljömässiga konsekvenser, MKB, har integrerats i översiktsplanen och legat som föremål för granskning i samband med översiktsplanens samråd och utställning. Bedömningar har gjorts utifrån nationella miljömål, miljö kvalitetsnormer samt i översiktsplanens redovisade Hänsyn och riksintressen. I dialog med länsstyrelsen har avgränsning gjorts och utvalda miljöaspekter valts ut. Översiktsplanen bedöms sammantaget inte medföra betydande miljöpåverkan i någon del så att översiktsplanen inte kan genomföras. Det har identifierats minde negativa konsekvenser och risker för negativ miljöpåverkan som är viktiga att hantera framöver, i framtagna eller uppdatering av strategiska styrdokument, detaljplanering eller lovgivning.

Kommunen är mycket tacksam för alla inkomna synpunkter och det engagemang som många lagt ner i processen med att ta fram en ny översiktsplan!

Kapitel eller delar som har förtydligats efter inkomna yttranden:

Genomgående har översiktsplanen förtydligats med vikten av pågående markanvändning och möjlighet till utveckling av den. Nedanstående kapitel har förtydligats och genomgått mindre justeringar.

- Vision & strategi – 1.0 Vision och utgångspunkter
- Vision & strategi – 1.1 Övergripande strategier för utveckling
- Vision & strategi – 1.2 Strukturbild för utveckling
- Vision & strategi – 1.4 Ödeshög – Regionalt perspektiv
- Markanvändning – 2.6 Utveckling i strandnära läge (LIS)
- Markanvändning – 2.7 Turism och besöksnäring
- Markanvändning – 2.10 Areella näringar
- Markanvändning – 2.16 Vindkraft
- Hänsyn & riksintressen – 3.1 Landskapskaraktärer - Hålaveden
- Hänsyn & riksintressen – 3.4 Strandskydd
- Hänsyn & riksintressen – 3.6 Lågexploaterade områden
- Genomförande – 4.0 Genomförandeplan

Lista över inkomna yttranden

Inkomna yttranden som enbart varit positiva till utställningshandlingarna och som inte har föranlett kommentarer/bemötande/förtydliganden.

- Linköpings kommun
- Mjölby kommun
- Tranås kommun
- Boxholms kommun
- Region Jönköpings län
- Vattenfall eldistribution AB
- Statens fastighetsverk
- Privatperson 1 a/b
- Privatperson 2
- Privatperson 3 a/b
- Privatperson 4
- Privatperson 5
- Privatperson 6 a/b
- Privatperson 7 a/b

Inkomna yttranden som sammantaget är positiva till utställningshandlingarna men med delar av yttrandet som föranlett kommentarer/bemötande/förtydliganden.

- Länsstyrelsen i Östergötland
- Region Östergötland
- Rättvis Vind i Hålaveden
- Privatperson 8

Inkomna yttranden som föranlett kommentarer/bemötande/förtydliganden.

- Moderaterna
- Ödeshögspartiet
- Liberalerna i Ödeshög
- Häradsmarken, Lysings Häradsmänning
- Urbergsgruppen Grenna
- Privatperson 9 a/b/c/d
- Privatperson 10
- Privatperson 11
- Privatperson 12
- Privatperson 13
- Privatperson 14 a/b
- Privatperson 15
- Privatperson 16
- Privatperson 17

Ämnesvis sorterade yttranden med kommentarer

Efterföljande sammanställning är uppdelad utifrån rubriker i översiktsplanen. Yttranden är i vissa fall uppdelade och sorterade där de bedömts höra hemma. Alla inkomna yttranden i sin helhet finns att tillgå på kommunkontoret i Ödeshög. [Kommunens kommentarer/bemötande/förttydliganden](#) är markerade med blå text.

Översiktsplaneprocessen och utformning

Kommunens övergripande kommentar:

Arbetet med att ta fram en ny översiktsplan påbörjades i maj 2018 genom att kommunstyrelsen godkände en projektplan för framtagandet av ny översiktsplan. I projektplanen beskrivs hur projektet kommer att genomföras så som projektorganisation, mål för framtagandet med bland annat mål om en öppen transparent process med utökad dialog samt att översiktsplanen ska presenteras som en digital produkt för att kunna vara lättillgänglig för både allmänhet, politiker, och tjänstepersoner. Totalt under processens gång, från tidig medborgardialog till antagande, har ca 100 dialogtillfällen förts och ca 180 skriftliga synpunkter har mottagits och behandlats.

Översiktsplanearbetet har medvetet genomförts med fler möjligheter än vad som är brukligt för allmänhet, intresseorganisationer, föreningar och politiska partier att ha dialog och möjligheter att påverka översiktsplanen. Att översiktsplanen är digital gör det lättare för fler och de allra flesta att ta till sig det omfattande material som en översiktsplan innehåller. Det ger också möjligheten att lättare hitta information utifrån plats eller tema som man är intresserad av. För de som inte har tillgång till dator eller internet har möjligheten funnits på biblioteket eller att kontakta någon av de som jobbar med att ta fram översiktsplanen för att få hjälp att navigera.

Information om arbetet med framtagandet av ny översiktsplan och processen har under hela processen varit tillgänglig på kommunens webbplats. Information har dessutom skett via utskick till boenden, annonsering i tidning, på affischer och sociala medier. Kommunen har aktivt jobbat för att få in synpunkter i rätt tid i processen för att ha en möjlighet att väga olika allmänna intressen mot varandra och är tacksamma för allt engagemang som många har lagt ner.

Moderaterna i Ödeshög

SAMMANFATTNING OCH YRKANDE

Översiktsplanen fokuserar till stor del på området Hålaveden, som utgör en mycket stor del av kommunen. Hålaveden utpekas som ett område som är så viktigt för naturupplevelser och rekreation att det inte får utsättas för någon påverkan, förutom av friluftslivet och då gärna från tillresta turister från omkringliggande storstadsområden. Ska då hela Hålaveden förvandlas till naturreservat? Utan bondens arbete med betande djur och skogsskötsel lär Hålaveden inom mycket kort tid förvandlas till en ogenomtränglig skog av granar och lövsly som verkligen inte gynnar friluftslivet och förvandlar Hålaveden till en trakt där den artrikedomen som finns idag kraftigt utarmas när marken inte längre betas och ängar inte längre slås. Vi moderater anser att stora delar av planen som rör Hålaveden bör omarbetas och att kommunen lyfter fram

betydelsen av de areella näringarna både för kommunens utveckling och befolkningstillväxt och inte minst för att bevara den naturupplevelse man säger sig värna.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen fokuserar på en hållbar och positiv samhällsutveckling och tar höjd för 6000 invånare. Utveckling av bebyggelse och verksamheter är i stort fokus men även att utveckla och bevara viktiga värden i kommunen, för kommuninvånaren, företagarna men också för att få fler att bosätta sig och etablera sig i kommunen. Hålaveden är en del av många som beskrivs i översiktsplanen som ett positivt område för kommunen, som karaktärsområde och som många kommuninvånare har haft synpunkter på under samrådsskedet. Efter samrådet bjöd kommunen in främst boende, verksamma och intresserade inom Hålaveden för att hitta en bättre avgränsning om "Vad är Hålaveden?". Det som framkom var att Hålaveden var ett område där biologiska, kulturella, sociala och ekonomiska värden sammanfaller. Översiktsplanen kommer att förtydliga vikten av den pågående markanvändningen och dess fortsatta möjlighet till utveckling i flera kapitel så som "Övergripande strategier för utveckling", "Areella näringar" och "Landskapskaraktärer".

Det borde vara en självklarhet att markägare inom kommunen aviseras om att deras marker på ett eller annat sätt kan komma att påverkas. Medborgardialog är ju inte detsamma som att faktiskt uppmärksammas på detta. Det är inte heller givet att alla markägare är politiker eller företrädare av någon särskild organisation såsom LRF, Hembygdsförening eller liknande. Detta bör åtgärdas, om än sent, innan beslut ska fattas, till exempel genom utskick alternativt annons i tidning, där kommunen uppmärksammar markägare att titta i förslaget till ÖP då deras markområden kan ha fått en ändrad beskrivning. Dessa borde därefter ges möjlighet att inkomma med ett eget remissvar.

Kommunens kommentar: Under processens gång har kommunen bjudit in till dialog vid ett stort antal tillfällen. Kommunen har även kungjort utställningstiden genom annons i tidning. Under samrådstiden inkom inga större synpunkter från markägare om de areella näringarnas betydelse men en justering av detta kapitel har av de som jobbar med framtagandet av översiktsplanen lyfts från ett hänsynskapitel till ett faktiskt markanvändningskapitel under processens gång. Likaså har "Näringsliv och verksamheter" lyfts till ett eget kapitel för att betona vikten av näringslivet som tidigare låg under ett kapitel om bebyggelse. Översiktsplanen ger heller inte några direkta hinder för pågående markanvändning och dess utvecklingsmöjligheter. Det översiktsplanen kan ha en viljeinriktning om som kan påverka den enskilde markägaren är vid en önskan om prövning av ändrad markanvändning men det sker i princip alltid på markägarens initiativ. Då ger översiktsplanen en tydlig indikation för markägaren av vad kommunen ser som lämplig markanvändning inför ett eventuellt tillstånds- eller lovgivningsärende.

YRKANDEN:

- de areella näringarna lyfts fram som den mycket viktiga faktor för kommunens utveckling som de utgör

Kommunens kommentar: Översiktsplanen kommer förtydligas med de areella näringarnas betydelse och att pågående markanvändning och utveckling av den inte hindras.

- att avsnittet om strandskydd helt görs om med iakttagande av den proposition 2013/14:214, som riksdagen antagit och lyfter bort för strandskyddets syften oväsentliga delar som dammar, knappt vattenförande bäckar, små skogsgölar mm som med skrivningen i förslaget lägger "en våt filt" över landsbygdsutvecklingen genom att omöjliggöra byggnation.

Kommunens kommentar: Strandskyddskapet har förtydligats med möjligheten att upphäva strandskyddet enligt ovan. Kartlagret som olyckligtvis tolkades som att kommunen pekade ut var det generella strandskyddet gäller har tagits bort och istället ersatts av en illustration över det generella strandskyddet med avstånd på land och vatten. Till genomförandekapitlet har det lagts till en punkt om att kommunen fortsatt ska utreda möjligheterna för kommunen att upphäva strandskyddet enligt ovan.

- att i de fall det av hänsyn till gällande lagar är möjligt, i stället för att utpeka allt som skyddsvärt, analyserar och utreder det som ur allmän synpunkt verkligen är skyddsvärt och fastställer dessa delar i planen.

Kommunens kommentarer: Kartlagret i föreslagen markanvändning ”Natur – Skyddad” redovisar det fastslagna skyddsvärda. De som redovisas under Hänsyn & riksintressen är det som behöver tas hänsyn och i vissa fall anpassa utformningen utefter men innebär ofta inget absolut hinder för utveckling.

- att från kommunen stödja bondens arbete och ta tillvara på bondens unika kunskaper, baserat på hundratals år av erfarenhet, för att skapa och vidmakthålla de förutsättningar till naturupplevelse- och rekreationsområde som ett öppet och artrikt landskap kan erbjuda.

Kommunens kommentar: De areella näringarna beskrivs liksom näringsliv och verksamheter i översiktsplanen gällande mark och vattenanvändning. I beskrivningen av Hålaveden har det förtydligats med vikten av pågående markanvändning för att upprätthålla det artrika hag- och beteslandskapet. Hur kommunen bäst ska stödja dessa ingår inte översiktsplanen men att översiktsplanen identifierar att ha en aktuell näringslivsstrategi är viktig för kommunen och att där bör rimligtvis de areella näringarna ingå.

- Att uppmärksamma berörda markägare på att deras mark kan komma att användas för andra ändamål och ge markägaren möjlighet till egen remiss.

Kommunens kommentar: Berörda markägare har haft samma möjligheter som alla andra att lämna egna remissvar under flertalet tillfällen. Läs övergripande kommentar till rubriken: Översiktsplaneprocess och utformning.

Liberalerna i Ödeshög

Liberalerna i Ödeshög anser att följande måste beaktas i översiktsplanen

1. Ägarstrukturen, vem äger vad?
2. Intrångsersättningar.
3. Kommunens ekonomiska möjligheter.
4. Beredskapsplan för fri debatt samt skydd av minoriteter. En majoritet får inte krossa en minoritet eller omvänt.
5. Motverka hot och förtal.
6. Andra artikeln i FN's fri- och rättigheter, där alla 10 punkter efterlevs.
7. Naturturism kontra jaktturism, riskerna måste belysas noga.
8. HBTQ-frågor måste nämnas.
9. Rättssäkerheten för den enskilde.
10. Kommunledningen har sagt nej till vindkraft och gruvdrift. Då måste kommunledningen också säga nej till biosfärsområden. På grund av det motstånd markägarna uttryckt.

Kommunens kommentar: Liberalernas yttrande har sorterats in under respektive ämnesområde. Ovanstående är en sammanfattande punktlista som delvis har besvarats genom insorteringen i ämnesområdena. Vissa punkter är generella och bedöms inte vara specifikt kopplade till mark-

och vattenanvändningen och är därmed inte relevanta att ta upp i en översiktsplan. En översiktsplans uppgift är att visa på en övergripande politisk vilja över mark- och vattenanvändningen som ej är juridiskt bindande. I översiktsplanen ställs främst de allmänna intressena mot varandra. Enskilda intressen, demokratiska frågor och människors fri- och rättigheter är ytterst viktiga aspekter men som hanteras i exempelvis kommande lovgivning samt andra centrala strategier i kommunen.

Region Jönköpings län

Region Jönköpings län anser att förslaget till översiktsplan på ett tydligt sätt beskriver inriktningen för den framtida utvecklingen i Ödeshögs kommun.

Linköpings kommun

Linköpings kommun uppfattar planförslagets struktur och utformning som tydligt och lättförståeligt. Ändringarna som gjorts efter samråd har bidragit positivt till planförslagets innehåll.

Privatperson 16

Till en början kan konstateras att med ett dokument som omfattar 290 digitala sidor, där min egen näringsfastighet berörs i flera skilda kartor och textavsnitt, blir det komplicerat att som fastighetsägare se hur eller om min fastighet kan komma att påverkas. Den sparsamma ”kortversion” i fysiskt format som erbjuds utan extra kostnad upplever jag tyvärr ganska svepande och övergripande för att ge sådan information. Kanske översiktsplanen kunde ha kompletterats genom en större tydlighet där det angavs vilka de stora förändringarna är i jämförelse med innevarande plan?

Kommunens kommentar: Se övergripande kommentar under rubriken: Översiktsplaneprocessen och utformning”. Eftersom nu gällande översiktsplan är från 2010 är den helt omarbetad och inte reviderad. Detta gör det omöjligt att redovisa förändringarna och att förslag till ny översiktsplan ska läsas som en ny kommunomfattande översiktsplan.

Privatperson 9 a/b/c/d

Genomgående är det svårt att hitta rätt i ÖP, det finns flera versioner som saknar kopplingar mellan kartor och text, det finns inte heller källor angivna. Det är också högst olämpligt att en tjänsteman på kommunen ingår i styrgruppen för framtagandet av ÖP samtidigt som denne är styrelseledamot i Rättvis vind i Hålaveden. Tjänstemannen har lämnat in synpunkter från Rättvis vind och även som privatperson. Som privatperson är denne kritisk till ÖPs utformning. Det är inte en objektiv person som kan tillgodose hela Ödeshögs kommun invånarens intressen.

Kommunens kommentar: Se övergripande kommentar under rubriken ”Översiktsplaneprocessen och utformning”. Gällande tjänstepersonen har hen ingått i arbetsgruppen och endast representerat sina ansvarsområden inom kommunens förvaltning. Alla beslut och styrning under framtagandet av ny översiktsplan har gjorts av den politiska styrgruppen och politiska arbetsgruppen som utgörs av politiker i Kommunstyrelsen och Samhällsbyggnadsnämnden. Kommunfullmäktige kommer att anta den kommunomfattande översiktsplanen.

- Översiktsplanen återremitteras i sin helhet.
Kommunens kommentar: Översiktsplanen har förtydligats i de delar som tas upp i denna utställningsredogörelse. Översiktsplanen anses därefter vara väl genomarbetad och behöver inte omarbetas i sin helhet.
- Ny objektiv styrgrupp utses och professionell konsult anlitas.

Kommunens kommentarer: Översiktsplanen är ett politiskt styrdokument och styrgruppen utgörs av kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämndens presidium. De i projektgruppen är professionella och har bred erfarenhet och engagemang av översiktlig planering samt en lokal kännedom och kunskap om kommunens processer i Ödeshögs kommun.

- Översiktsplanen görs om från grunden med ekonomisk konsekvensanalys för näringslivet samt jord- och skogsbruk.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen har förtydligats i de delar som tas upp i denna utställningsredogörelse. Översiktsplanen anses därefter vara väl genomarbetad och behöver inte omarbetas i sin helhet. Några direkta påtagliga konsekvenser av översiktsplanen gällande näringslivet samt jord- och skogsbruk har inte identifierats därför inte ansetts behöva konsekvensbeskrivas.

- Översiktsplanen blir tydligare mer övergripande och mindre detaljerad.

Kommunens kommentar: Översiktsplanens utformning är anpassad för flera olika läsare, allmänhet, politiker och tjänstepersoner. Översiktsplanens upplägg följer Boverkets rekommendationer och det digitala formatet gör att man lättare kan navigera beroende på om man är intresserad av detaljer eller övergripande vision & strategier. Översiktsplanen har en röd tråd från strategi till detalj där det inte ska finnas någon direkt motsättning.

- Översiktsplanen görs i mindre omfattning som motsvarar en kommun av Ödeshögs storlek

Kommunens kommentar: Översiktsplanen följer de lagkrav och ambitioner som satts upp inför arbetet. En översiktsplans omfattning är inte i relation med kommunens storlek.

- Invånare i Ödeshögs kommun är i fokus, ej invånare från andra kommuner som turistar i Ödeshög.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen har förtydligats i de förklarande texterna bland annat gällande lågexploaterade områden och framhävt att kommuninvånaren är i första hand och inte besökare utifrån.

- Översiktsplanen inte har viljeinriktning att biosfärsområde Vätterbranterna skall utökas.

Kommunens kommentar: Synpunkten tillgodoses och viljeinriktningen kommer att tas bort.

- Området Hålaveden återgår till sin ursprungliga definition dvs. södra delarna av de tidigare församlingarna St Åby och Ödeshög. De norra delarna har historiskt sett aldrig ingått i definitionen Hålaveden.

Kommunens kommentar: I samband med framtagandet av översiktsplanen bjöd kommunen in boende, verksamma och intresserade till en workshop med temat vad är Hålaveden?. På workshopen framkom det att Hålaveden är ett område där natur-, kultur- sociala- och ekonomiska värden tillsammans med historiska händelser gemensamt format det område som vi i översiktsplanen försökt avgränsa. Översiktsplanens definition och gräns för Hålaveden är redovisad på en översiktlig nivå. Någon exakt avgränsning för vad som är Hålaveden har inte gått att finna utan har konstaterats anges olika i olika sammanhang. Inom redovisat område finns delvärdeområden utifrån kulturhistoriska-, natur-, sociala- och ekonomiska värden. Syftet med att definiera och avgränsa Hålaveden i översiktsplanen är att koppla värdebeskrivningar och den politiska viljan att utveckla och bevara Hålaveden till övergripande mark- och vattenanvändning.

Översiktsplanens roll

Privatperson 9 a/b/c/d

Generellt anser vi att ÖP är för detaljerad där konsekvensen blir för lite utrymme för utveckling. Att ÖP inte är ett juridiskt bindande dokument är inte relevant argument för att utlämna väsentliga intresseområden för invånare i Ödeshög. ÖP är vägledande och har ett stort inflytande på beslut inom kommunen i framtiden. ÖP är kommunens viljeinriktning och den bör gagna hela kommunen och dess invånare. Även om en ÖP inte är ett juridiskt bindande dokument så är det en viljeinriktning hos kommunen som kan få en juridisk inverkan. Det förekommer att domstolen tar hänsyn till detta i vågskålen när den prövar ett mål mot plan- och bygglagen eller miljöbalken. Av den anledningen krävs att kommunen tydliggör hur jord- och skogsbruket livskraft och utveckling ska tillgodoses i översiktsplanen. ÖP säger sig vara inriktad på att Ödeshög ska få en växande befolkning och fler arbetstillfällen. Men ingenstans konkretiseras hur detta ska uppnås. Istället fokuserar en stor del av planen på området Hålaveden och dess bevarande, som på kartorna utgör en mycket stor del av kommunen.

Kommunens kommentar: Översiktsplanens upplägg följer Boverkets rekommendationer och följer de lagkrav och ambitioner som satts upp inför arbetet. Översiktsplanen kommer att ge en tydlighet gällande kommunens utveckling och för den enskilde, klara spelregler för mark- och vattenanvändningen. Även om den inte är juridiskt bindande.

Översiktsplanen fokuserar på en hållbar och positiv samhällsutveckling och tar höjd för 6000 invånare. Utveckling av bebyggelse och verksamheter är i stort fokus men även att utveckla och bevara viktiga värden i kommunen, för kommuninvånaren, företagen men också för att få fler att bosätta sig och etablera sig i kommunen. Genom att bygga bostäder, utveckla näringslivet, bygga fiber och förbättra kommunikationerna samtidigt som vi bevarar och utvecklar Ödeshögs värden är konkreta exempel på viktiga faktorer för en växande befolkning. Hålaveden är en del av många som beskrivs i översiktsplanen som ett positivt område för kommunen. Pågående markanvändning och utveckling av den är inget som översiktsplanen motsätter sig. I beskrivningen av Hålaveden har det därför förtydligats med vikten av pågående markanvändning för att upprätthålla det artrika hag- och beteslandskapet.

Liberalerna i Ödeshög

Planen hänvisar till konventioner som t.ex. biologisk mångfald, barnkonventionen m.m. Alla dessa är FN-beslut, men den viktigaste konventionen är utelämnad, Förenta nationernas grundlag, allmänt benämnd FN's mänskliga fri- och rättigheter. Dessa 30 artiklar måste det tas hänsyn till i planarbetet, se bilaga 1, eftersom ingen konvention kan upphäva grundlagen enligt FN's förtydligande.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen följer plan- och bygglagen och har identifierat relevanta planer och program och lagstiftning som har direkt eller tydlig indirekt koppling till mark- och vattenanvändningen. Grundlagarna och FN's mänskliga fri- och rättigheter är viktiga att beakta i samhället på alla plan och några berörs i översiktsplanen och i framtagandeprocessen.

Sid 6 enligt PBL är en Översiktsplan, en vision, inte en detaljplan och är inte juridiskt bindande. För att undvika missförstånd måste detta tydliggöras.

Kommunens kommentar: Inledningskapitlet har förtydligats och omstrukturerats inför antagandeverisionen för att hjälpa läsaren att förstå och läsa översiktsplanen under många år

framöver. En generell beskrivning av översiktsplanens roll har fått ett eget kapitel med text hämtad från Boverket. Se kapitlet: Vad är en översiktsplan?

Sid 7 – 11: det vore klädsamt om man här även upplyser om kommunens svaga ekonomi.

Kommunens kommentar: Översiktsplanens ska gälla över många år där kommunens ekonomi kan skifta. Översiktsplanen är framtagen för att strategiskt möta de ekonomiska utmaningarna kopplat till mark- och vattenanvändningen som kommunen har framöver. Översiktsplanen kommer ligga till grund för prioriteringar och investeringar för att använda kommunens medel på bästa sätt för en hållbar och positiv samhällsutveckling som tar höjd för 6000 invånare.

Vision och utgångspunkter

Moderaterna i Ödeshög

”I Ödeshögs kommun bor 55% av befolkningen i tätorterna Ödeshög och Hästholmen. Det är viktigt att det finns möjlighet att utveckla både tätorterna och landsbygderna. Tätorterna och landsbygderna har olika värden som kompletterar varandra”.

Citatet ovan är taget ur Översiktsplanen och vi har ingen anledning att ifrågasätta det. I linje med detta citat anser vi dock att den för Ödeshögs kommun och invånares så viktiga skogs- och lantbruksnäringen måste framhållas betydligt mera i de viljeinriktningar som ges i planen. Ett exempel på detta är på sidan 16, ”...hållbar och positiv samhällsutveckling och tar höjd för 6000 invånare”. I punkterna i detta avsnitt bör infogas:

- Ge goda förutsättningar för en aktiv skogs- och jordbruksnäring.

Likaledes i avsnittet ”Vi fokuserar.....” på sid 18 bör infogas:

- Positivt samverka med markägare till områden som planeras för allmänna ändamål.

(se sid 34; ”Kommunen har ett ansvar för att skapa kontaktytor mellan det ideella, privata och offentliga”)

Kommunens kommentarer: Översiktsplanen har förtydligats med att det är kommunens intentioner att näringslivet och pågående markanvändning och utveckling av den är en viktig utgångspunkt.

Genomgående koncentreras kommunens viljeinriktning i Översiktsplanen till utveckling av tätorterna Ödeshög och Hästholmen. Gällande lands- och skogsbygd framhålls landsbygdens stora betydelse för upplevelser, vila och rekreation. Verksamheten inom de areella näringarna beläggs dock med så omfattande restriktioner att Översiktsplanen lägger en ”död hand” över en dominerande del av kommunen. Det torde knappast vara kommunens avsikt.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen kommer att förtydligas i kapitlet gällande lågexploaterade områden och förtydliga att pågående markanvändning och dess utveckling är en viktig del för kommunen. I övrigt innebär de i översiktsplanen redovisade hänsynskapitel inte några restriktioner för verksamheter inom de areella näringarna.

Liberalerna i Ödeshög

Sid 15: skrivningen ”invånarna skall vara stolta ... ” borde ändras till ”invånarna bör kunna vara stolta ... ”.

Sid 16: Vi är en naturlig del av två regioner.

Kommentar: Risken är stor att Ödeshögs kommun blir som åsnan mellan två höttappar, dvs helt utan då andra hinner före och tar allt.

Kommunens kommentar: Texten är skriven som en vision där vi önskar att alla invånare *ska* känna stolthet över sin kommun.

Översiktsplanen lägger vikten på de funktionella sambanden istället för administrativa gränser. Samverkan inom Region Östergötland är självklar, men då vi även har samband med kommuner i Region Jönköping, speciellt Tranås och Jönköping, anser vi att det är viktigt att utveckla dialog över regiongränser.

Övergripande strategier för utveckling

Moderaterna i Ödeshög

På sidan 25 anges att kommunen ska vara uppkopplad till Jönköping, Mjölby, Linköping, Motala och Tranås. Här saknar vi Vadstena, inte minst då Östergötlands kanske främsta friluftsområde, Omberg med vandringsleder delas med Vadstena samt det gemensamma intresset i Tåkern och Vättern med dess vattenkvalitet för att nämna några kontaktpunkter.

Kommunens kommentar: Texten syftar till Ödeshög som tätort/regional nod. Översiktsplanen redovisar kopplingar som är viktiga på en övergripande nivå kopplat till gymnasie- och arbetspendling, handel- och fritidsresor samt hälsa- och sjukvård. Eftersom turism och besöksnäringen är en viktig utvecklingsnäring i kommunen kommer Vadstena och Gränna att läggas till som viktiga uppkopplade noder.

Liberalerna i Ödeshög

Sid 19: ”Vi bryr oss om”

Vi, Liberalerna, har inte upplevt detta då kommunalrådet Magnus Oscarsson på fullmäktigesammanträdet i Trehörna 2011-04-11 meddelade att ”Majoriteten av majoriteten bestämmer allt i kommunen. Detta uttalande har han aldrig tagit tillbaka eller bett om ursäkt för, vilket vittnar om dålig respekt för demokratin.

Sid 23: De punkter som tas upp berör 2:a artikeln i FN's fri- och rättigheter skrivs ut för att förhindra förföljelse av kommunens invånare.

Kommunens kommentarer: Demokrati och FN's fri- och rättigheter är en grund i det svenska samhället. Det som är medtaget i översiktsplanen är det som ansetts relevant för mark- och vattenanvändningen. Översiktsplanen och processen med framtagandet förutsätter demokrati och FN's fri- och rättigheter följs i övrigt.

Region Östergötland

Den nya inriktningen om noder är ett mycket bra komplement till de andra inriktningarna. Begreppet nod är även definierat, vilket är en styrka för planen i sig. Inriktningen om noder kommer att utgöra ett bra delunderlag för att forma en regional rumslig inriktning och ortsstruktur.

Strukturbild för utveckling

Liberalerna i Ödeshög

Sid 24: Strukturbildning för utveckling.

Ingen analys görs avseende motsättningar mellan ägare/brukare kontra önsketänkande. Inte heller analyseras ersättning för intrång. Skillnaden mellan intrång och olägenhet diskuteras inte i lagstiftningen. Kommunen är ingen lagstiftande församling utan lagar beslutas om av riksdag och regering varefter de tolkas av domstolarna.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen är ett politiskt visionsdokument som inte är juridiskt bindande. Viljeinriktningarna eller utpekad markanvändning är inget som kommunen påtvingar markägaren. Ett förtydligande om att pågående markanvändning och dess utvecklingsmöjligheter är översiktsplanen positiv till. Översiktsplanen ger tydliga spelregler och möjligheter vid initiativ om förändrad markanvändning eller kommande lovgivning för den enskilde markägaren. Parallellt gäller alltid lagstiftning som beslutas av riksdag och regering.

Sid 28: Landskapstyper

Vätterbranterna

I samband av bildandet av biosfärområdet Östra Vätternbranterna, region Jönköping, fanns och finns ett massivt nej från markägare i Ödeshögs kommun, bland annat då bostadsbebyggelse i Sväm och Kråkeryd inte skulle vara möjligt. Ändå talar planen sig varm för Östra Vätterbranterna. Detta anser Liberalerna vara dålig respekt för demokratin. Vi ställer oss också frågande till hur ersättningsfrågan till markägarna skall hanteras, se rättegångarna om fjällnära skogar.

Kommunens kommentar: Synpunkten tillgodoses och viljeinriktningen kommer att tas bort.

Slätten och Tåkern

Tåkernsjön delas av tre kommuner. Det största besökscentrumet finns i Ödeshögs kommun. Skötsel av sjön diskuteras i en grupp bestående av markägare, länsstyrelse och aktuella kommuner. Utvärdering, som gruppen gjort, redovisas inte i planen.

Kommunens kommentar: Parallellt med översiktsplanen pågår många positiva samarbetsprojekt som inte har behov av att inarbetas i översiktsplanen. Gruppen har inte heller yttrat sig i processen med framtagandet av översiktsplanen.

Slätten

Odlingsmöjligheterna beskrivs men djurhållningen den acceptans och respekt detta måste få nämnas inte med ett ord. Varför detta inte nämnas är underligt då företag inom djurhållningen ofta har omsättning på över 10 miljoner eller mer, medans naturturismföretag omsätter betydligt mindre. Den ekonomiska betydelsen för kommunen av penningflöde och arbetstillfällen från skog och slätten nämns inte.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen skriver om matproduktion som även innefattar djurhållningen. Ett förtydligande om djurhållning kommer att läggas till.

Skogen, Mosaiklandskapet

Liberalerna anser att det är skrämmande att beskrivningen i texten hämtas ur Naturvårdsprogram 1999. I denna handling gick E4 från Backasand till Väderstad, nuvarande väg 918. Hagmarkslandskapet finns mellan gamla och nya E4, slättens skogar finns söder om nya E4, se

karta sid 129. I området mellan vägarna är det inte ädellöv som dominerar. Det östgötska eklandskapet finns söder om Linköping enligt boken "Natur kultur – miljöer i Östergötland".

Kommunens kommentar: Texten är kopplad till strukturbilderna som är generellt beskrivna. Texten kommer att förtydligas med att hag- och beteslandskapet börjar i höjd med E4:an och väg 918 Mellan Ödeshög - Väderstad. Handlingsplan för grön infrastruktur i Östergötland (Länsstyrelsen 2018) visar på Ädellövs värdestrakter i utpekade område.

Skogen söder om E4 är produktionsskogar med ett årligt uttag av ca 5 kbm fub per år och hektar. Tillväxten är ca 7,5 skogskubikmeter per år och hektar. Omloppstiden i snitt är 65 år. Bebyggelse finns längs vägarna, se karta 209. Det som i avdelning 3.6 kallas lågexploaterat är en felaktig benämning då det är ett fullt utvecklat skogsbruk vilket kan jämföras med ett fullt utvecklat grustag. Ingen skulle påstå att ett grustag är lågexploaterat.

Skogsbruket kommer att hamna i konflikt med den enda tillåtna verksamheten Naturturism. Eftersom översiktsplanen har som mål att motarbeta alla annan verksamhet i kommunen utanför Ödeshögs samhälle leder detta bara till splittring land – stad. En översiktsplan har till uppgift att undanröja konflikter och segregering i samhället, inte öka.

Kommunens kommentar: Kapitlet lågexploaterade områden kommer att förtydligas med definition om att det är lågexploaterat av bostadsbebyggelse. Pågående markanvändning och utveckling av den ska inte hindras mot markägarens vilja.

Hålaveden

Hålaveden är ett område söder om vägen Ödeshög – Boet till länsgräns mot Tranås, väg nr 503, enligt riksantikvariets utredning. Enligt Naturvårdsverkets rapport 4815:1997 är området från höjderna vid Tranås till gränsen för Åby – Järnsta – Tjurtorp – Sättra – Lindekullens södra gräns. Det finns dock ingen gräns i nya E4 som planhandläggaren påstår.

Kommunens kommentar: I samband med framtagandet av översiktsplanen bjöd kommunen in boende, verksamma och intresserade till en workshop med temat vad är Hålaveden?. På workshopen framkom det att Hålaveden är ett område där natur-, kultur- sociala- och ekonomiska värden tillsammans med historiska händelser gemensamt format det område som vi i översiktsplanen försökt avgränsa. Översiktsplanens definition och gräns för Hålaveden är redovisad på en översiktlig nivå. Någon exakt avgränsning för vad som är Hålaveden har inte gått att finna utan har konstaterats anges olika i olika sammanhang. Inom redovisat område finns delvärdeområden utifrån kulturhistoriska-, natur-, sociala- och ekonomiska värden. Syftet med att definiera och avgränsa Hålaveden i översiktsplanen är att koppla värdebeskrivningar och den politiska viljan att utveckla och bevara Hålaveden till övergripande mark- och vattenanvändning. Texten kommer att förtydligas med vikten av de ekonomiska värdena.

Biologisk historia

Den danske härföraren Daniel Rantzau beskrivet området som väglöst land med täta barrskogar. Det fanns endast holvägar, dvs stigar som var som försänkningar i marken där endast klövjelastning var möjlig. Det fanns också enkla, glest liggande, byggnader, varav många var öde efter pesten i slutet av 1560-talet. Den svenske härföraren Clas Kristersson Horn avled i pest den 9/9 1566, i stora Åby prästgård.

på 1700-talet fanns ingen grov skog till kyrkan i Stora Åby på grund av svedjebruk och vedbrand. Under 1800-talet var utvandringen till Amerika stor. Idag säljs skogsgårdarna till personer som inte bor i området. En undersökning har funnit att inflyttningen uteblivit då utbor utsätts för

avundsjuka och förtal. Liberalerna ser detta som ett enormt problem.

Enligt riksskogstaxeringen är området idag barrskogsdominerat med trakthyggesbruk. Risken för ökade konflikter mellan markägare och boende i området är uppenbar om kommunen tvingar in området i biosfärsområdet Östra Vätterbranten eller tvingar in markägarna i andra brukningsmetoder för att gynna naturturismen mot markägarnas önskan. Den demokrati som bedrivs med orden ”Vi är små men vi är många” för att krossa de som har en annan uppfattning i en fråga, strider mot internationell rätt.

Kommunens kommentar: Att i översiktsplanen definiera och lyfta de olika värdena i området är viktigt för att hantera mark- och vattenanvändningen i översiktsplanen kopplat till viljeinriktning av bland annat vindkraft och mineralfyndigheter vid Norra kärr. Viljeinriktningen ”Kommunen ska utreda möjligheterna att lyfta Hälaveden som karaktärsområde. Att ev. ingå i biosfärområde Östra Vätterbranterna eller annat liknande.” tas bort.

Lysings Häradsallmänning

Lysings häradsallmänning ägs av 586 delägare, vilka är de i häradet mantalssatta fastigheterna. Totala antalet mantal är 355 varav 321 i Ödeshögs kommun och 34 i Mjölby kommun.

Häradsallmänningen omfattar 4720 ha. Den årliga avverkningsplanen är 20000 kub. Allmänningen är alltså inte ett område som ägs av alla invånare i Ödeshögs kommun. Allmänningen skall skötas och nyttjas enligt den särskilda lag som styr förvaltningen. Ödeshögs kommun kan inte avsätta detta område för friluftsområde, vilket strider mot nuvarande lag. Att göra så är i princip att avsätta ett industriområde till bostadsområde och samtidigt behålla industrin. Allmänningen ger en utdelning till mantalsägarna i Ödeshögs kommun på ca 6 miljoner SEK/år. Ödeshögs kommun har bara 73,5 ha skog att byta med vid ett intrång. Liberalerna anser att Ödeshögs kommun skall låta bli kostsamma intrång för att gynna enskilda personer och företagare inom naturturismen.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen kommer att justeras i strukturbilderna för att tydliggöra att de utpekade områdena som benämns som natur- och friluftsområde ändras till område som skogs-, natur-, och/eller friluftsområde.

Skönatorpets friluftsområde

Vad gäller Skönatorpets friluftsområde hoppas Liberalerna att det finns avtal med markägarna. Saknas dessa finns stor risk att kommunen kommer att drabbas av dyra kostnader alternativt slängas ut från områden där markägaren inte godtar intrång såsom spår område ect: innebär.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen är ett övergripande visionsdokument som inte anger detaljer i enskilda markfrågor.

Attraktivare Ödeshögs centrum

Moderaterna i Ödeshög

På sid 36 ”Principer för entréer till Ödeshögs tätort”. Här saknas konkreta planer för att tillskapa de välkomnande entréer som finns och åtgärda de förfulande inslagen i dessa entréer exempelvis infarten till tätorten från Stora Åby där besökaren först möter Möbelfabriken med omgivning och en bit närmare centrum det helt övergivna (?) Hotel Nattviol (gamla Kommunkontoret) med ogräs och skräp som inte ger ett gott förstaintryck på en besökare. Inom kommunen finns ytterligare förfulande platser nära turistvägar, tex vid Kvarntorp där ett större antal skrotbilar står

uppställda på icke hårdgjort underlag och där man dessutom kan befara att oljor går ner i marken för vidare befordran via åkrarnas dräneringssystem ner till Tåkern. På väg till Naturum passeras vid Hallberga den gamla affären som också sedan många år tycks övergiven och svårt förfallen. (se även sid 86 pkt c)

Kommunens kommentar: Översiktsplanen är ett övergripande visionsdokument som inte anger hur konkreta detaljer kan lösas. Till genomförandeplanen har en punkt lagts till om fortsatt arbete gällande kontinuerlig utveckling av välkomnande entréer.

Ödeshögspartiet

I målbilden för Ödeshög visas i översiktsplanen en visionsskiss över hur det framtida centrumet kan se ut i Ödeshög. Både busshållplats, pendlarparkering och vänthall nämns i skissen förslagsvis ligga vid Klubbgatan.

Ödeshögs Partiets har tidigare föreslagit i en motion till KF, att parkeringsplatsen utanför gamla brandstationen/posten kan göras om till ny och bättre buss/terminal, med både infart och utfart från Per Brahevägen. Vi utgår ifrån att sopstationen placeras på annat lämpligare ställe än mitt i centrum. Vi tror att skapandet av en ny bussterminal på denna plats väl ansluter till den vision som nu finns medtagen i förslaget till ny översiktsplan. I texten till översiktsplanen noteras att busshållplats finns tillgänglig och tydligt utformad i anslutning till torget med god orienterbarhet och tydlig koppling till gång och cykelstråk där kollektivtrafiken blir synlig från torget.

Den gamla buss/terminalen bakom kommunhuset anser vi kan tas bort och istället kan följande fördelar uppnås med vårt förslag:

- 1) Buss/terminalen Smedjegatan tas bort. Trängseln med bussar och väntande passagerare vid in och utfart från parkeringsplatsen försvinner.
- 2) Parkeringen bakom kommunhuset omstruktureras och görs om till en enda stor parkeringsplats.
- 3) Effekten skulle bli mer parkeringsutrymme samt bättre trafikflöde om och runt vid platsen.

Kommunens kommentar: Översiktsplanens målbild och intentioner delar de fördelar enligt ovan som man kan uppnå med flytt av busshållplats för att skapa ett attraktivare centrum.

Översiktsplanen är ett övergripande visionsdokument som inte anger hur konkreta detaljer kan lösas utan fortsatt planeringsarbete får hitta de bästa lokaliseringarna och lösningarna i samarbete med beröra intressenter.

Liberalerna i Ödeshög

För de uppvisade verksamheterna finns det bara plats för 55% av kommuninvånarna. De som är beroende av bil för att kunna besöka centrum kommer att finna att det saknas parkeringsplatser. Inte heller trångboddheten tas upp.

Kommunens kommentar: God tillgänglighet till centrum är viktigt för hela kommunen och är viktigt att ta med i fortsatt arbete med utveckling av ett attraktivare centrum. Parkeringsfrågan är en del att utreda vid förändringar av centrum och som alltid ingår i detaljplanarbeten. I översiktsplanen hanteras bostadsfrågan i markberedskap för att nå 6000 invånare. Översiktsplanen kommer att förtydligas i kapitlet Bostäder där bostadsbrist nämns att det är identifierat en viss trångboddhet i kommunen. I kommunens bostadsförsörjningsprogram hanterar kommunen bostadsbyggandet med mål och insatser.

Mjölby kommun

Mjölby kommun delar Ödeshögs uppfattning om att en levande och flexibel stadskärna är en betydelsefull attraktivitetsfaktor. Mjölby kommun ser positivt på Ödeshögs synsätt att samarbeta med ideella, privata och offentliga aktörer för att åstadkomma ett livskraftigt centrum.

Målbilden för centrala Ödeshög har visualiserats genom en visionsskiss. Visionsskissen förenklar och förtydligar målbilden i översiktsplaneförslaget. Mjölby kommun inspireras av detta sätt att visualisera en målbild i sitt arbete med att ta fram översiktsplan för Mjölby tätort.

Privatperson 13

Jag sitter och tittar på översiktsplanen och ser att ni ska flytta busshållplatsen från nuvarande plats bakom ICA till gamla postparkeringen. Vad är syftet med det? Ska det bli tung busstrafik på gångfartsområdet? Dom flesta orter plockar bort tung trafik från gångfartsområden... Det var inte så länge sedan som ni gjorde i ordning den nuvarande busshållplatsen och anlade plattor och gjorde fint. Ska Ödeshög verkligen lägga pengar på detta då vi redan har en av Sveriges högsta kommunalskatter... måste finnas annat och bättre att lägga pengarna på och kanske gå tillbaka till den dåvarande kommunskatten -1kr. Då är det bättre att ni lagar den nuvarande busskuren då den har en trasig glasruta.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen anger målbilden att "Ödeshögs centrum är lätt att ta sig till och ifrån. Busshållplats finns tillgängligt och tydligt utformad i anslutning till torget med god orienterbarhet och med tydlig koppling till gång- och cykelstråk och pendlarparkering. Kollektivtrafiken är synlig på och från torget." en lösning kan vara att flytta busshållplatsen. Detta skulle ge flera positiva effekter för aktiviteten på torget och ge en positivare ankomst för besökare med kollektivtrafiken samt underlätta för biltrafiken och parkeringssituationen vid ICA. Att i en översiktsplan peka ut önskade förändringar möjliggör för kommunen att lättare söka investeringspengar och att kommunen inte alltid behöver bekosta alla föreslagna åtgärder på egen hand.

Privatperson 11

I kommunens "vision för samhället Ödeshög" skall nog man ta att tänka till ett varv till. Att förtäta centrala Ödeshög och utestänga trafik vore nog att göra "harakiri fullt ut" Att låta uppföra nya bostäder för ungdomar och ensamstående och förtäta och i enfald låta ICA breda ut sig samtidigt som man tar bort tillgängligheten(smidig parkering) för halva befolkningen som bor utanför 50-skylltarna. -Vi har inga bussar att åka med! Dessutom skall en landsbygdssort ha ett tillgängligt torg som går att åka fram till.

Kommunens kommentar: God tillgänglighet till centrum är viktigt för hela kommunen och är viktigt att ta med i fortsatt arbete med utveckling av ett attraktivare centrum. Parkeringsfrågan är en del att utreda vid förändringar av centrum och som alltid ingår i detaljplanearbeten.

Attraktivare Hästholmen

Moderaterna i Ödeshög

I målbilden av Hästholmen anges hamnen som en viktig del av Hästholmen. Hamnen och båtlivet sätter Hästholmen på kartan och drar besökare till orten. Det konstateras också att "Hamnplan är en livfull plats med stor dragningskraft. Här finns serviceutbud, försäljning och ytor för möjliga evenemang som lockar både turister och boende". Sedan 2012 finns en detaljplan som möjliggör nya bostäder i hamnen "...i ett unikt läge, detta projekt är mycket viktigt för

Hästholmens utveckling”. Vi utgår från att denna plan tas bort i den nya Översiktsplanen då detta står i motsättning till hamnen som en attraktiv mötesplats för boende och turister.

Vår uppfattning är, att nya bostäder i första hand bör koncentreras till övriga planlagda områden i Hästholmen och om bostäder nödvändigtvis ska byggas i hamnen, stor hänsyn måste tas till det som skrivs om attraktionen för turister och boende.

Kommunens kommentar: För Hästholmens hamn finns en gällande detaljplan med en unik byggrätt i ett attraktivt läge. En översiktsplan kan inte upphäva en detaljplan utan för det krävs en separat process. Att kommunen fortsatt har kvar möjligheten och rådighet genom att det kommunala Ödeshögsbostäder äger marken är viktigt samtidigt ligger inget specifikt investeringsbeslut om bebyggelse i hamnen. En anpassad och väl utformad bebyggelse med rätt innehåll anses kunna ge mer liv och rörelse i Hästholmens hamn under dygnets alla timmar, året runt och samtidigt stärka serviceunderlaget i Hästholmen. Politiska beslut om investeringar och genomförande kommer fortsatt styra i vilken ordning områden byggs ut/eller inte byggs ut i Hästholmen.

Bland punkterna i ”Viljeinriktning” bör infogas viljan att arbeta för etablering av en matvaruaffär till glädje för såväl boende som för turister (finns nya koncept med obemannade affärer i exempelvis i bostadsområdet Ekängen i Linköping).

Kommunens kommentar: Obemannade matvarubutiker kan vara intressanta på flera platser i kommunen. I genomförandeplanen har därför en punkt om fortsatt arbete lagts till att kommunen ska utreda möjligheterna/förutsättningarna för etablering av obemannade affärer i de utpekade serviceoderna/punkterna i kommunen som ett komplement till befintlig dagligvaruhandel.

Privatperson 14 a/b

Bebygg inte hamnplanen i Hästholmen. Den kan användas till bio, teater, konserter, framträdanden, marknader. Dessutom kan man nu se fyren och den fantastiska utsikten över sjön.

Kommunens kommentar: : För Hästholmens hamn finns en gällande detaljplan med en unik byggrätt i ett attraktivt läge. Att kommunen fortsatt har kvar möjligheten och rådighet genom att det kommunala Ödeshögsbostäder äger marken är viktigt samtidigt ligger inget specifikt investeringsbeslut om bebyggelse i hamnen. En anpassad och väl utformad bebyggelse med rätt innehåll anses kunna ge mer liv och rörelse i Hästholmens hamn under dygnets alla timmar, året runt och samtidigt stärka serviceunderlaget i Hästholmen. Politiska beslut om investeringar och genomförande kommer fortsatt styra i vilken ordning områden byggs ut/eller inte byggs ut i Hästholmen.

Privatperson 15

I samband med tidigare lämnade synpunkter på byggnation i Hästholmens hamn skickades en bilaga ”inventering av förorenade områden. Kvarnar och gårdar med kvicksilverbearbetning i Kronobergs län”. (Länsstyrelsen i Kronobergs län), för att beskriva hanteringen av kvicksilver i samband med betning av säd.

Jag kompletterat nu med följande bilaga: ”Förorenade områden – föroreningar kopplade till historiska tillverkningsprocesser” utgiven av Länsstyrelsen i Östergötland, där ett kapitel ägnas betning av säd med dess konsekvenser för människor och miljö.

Detta för att ytterligare understryka olämpligheten av byggandet av bostäder i Hästholmens hamn.

Kommunens kommentar: Tack för ytterligare information. Föreningen är sedan tidigare känd och som en förutsättning i detaljplanearbetet från 2012. Detta är dock inte ett hinder för byggnation men innebär en kostnad för sanering som en förutsättning. Kommunens miljökontor svarar enligt nedan:

”I hamnbyggnaderna som är rivna och där det finns planer på bostäder har det under lång tid varit lagring och hantering av spannmål och konstgödsel till lantbrukare i området, bland annat har det hanterats kalksalpeter. Enligt de uppgifter som finns hos kommunen och Länsstyrelsen har det inte kunnat säkerställas om betning (hantering av kvicksilver) av säd förekommit. Området är i dag utpekats som riskklass 2 i Länsstyrelsen databas över förorenade områden utifrån spannmålshanteringen.

En miljöteknisk undersökning genomfördes 2018 då man rev byggnaderna. Både jordprover och grundvattenprover togs på 8 platser runt byggnaderna. Resultaten visade på lättare förorening av PAH:er på två platser och lättare förorening av kvicksilver på en provplats. En provpunkt mitt på byggnaden påvisade en kraftigare förorening av PAH:er.

Detta innebär att det finns en identifierad förorening att förhålla sig till vid all utveckling av området. Vill man bygga bostäder på fastigheten kommer det kräva en större sanering. Det finns krav på hur mycket/lite förorening det får finnas i mark som bostäder byggs på (känslig markanvändning) och det är de kraven som behöver efterlevas vid en eventuell byggnation.”

Ödeshög – Regionalt perspektiv

Region Jönköpings län

Region Jönköpings län ser mycket positivt på att Ödeshögs kommun lyfter in det regionala perspektivet där kommunens vision är ”vi är en naturlig del i två regioner”. Visionen beskriver Ödeshögs behov av både Östergötlands och Jönköpings region. Detta förstärks av att Ödeshögs kommun vill vara en aktiv aktör i regionerna med fokus på att beskriva kommunens positiva bidrag till och roll i regionernas utveckling.

En kommun för alla

Liberalerna i Ödeshög

FN's 2 artikel borde stå klart utskrivna. HBTQ-frågor nämns inte, vilket är en stor brist.

Kommunens kommentar: I kapitlet om ”En kommun för alla” har vi i översiktsplanen identifierat fyra områden; Jämställhet, Barnperspektiv, Integration och Tillgänglighet där samhällsplaneringen har en tydlig direkt eller indirekt påverkan. HBTQ-frågor har specifikt nämnts som viktig aspekt i kapitlet Kultur, sport och fritid.

Privatperson 8

Under rubriken *Barnperspektiv* saknar jag utveckling av landsbygdsskolorna och annan planering som möjliggör aktiviteter för barn och familjer som bor på landsbygden. I min mening gör det

kommunen mer attraktiv, många väljer att bo här för att få ett njutbart och hållbart liv på landsbygden. Att kunna ha sina barn i skola/förskola i närheten ökar den trivsels- och attraktiviteten. Det bidrar också till miljömål när barnen inte måste skjutas in till centrum för allt de ska göra. Mitt förslag är alltså att lägga till att moderna Rök, Trehörna och Boet utvecklas för barn och familjer helst med skolor/förskolor men även andra möjligheter. Det här är alltså också kopplat till rubriken *Utveckling av byar och landsbygderna*. Som ni skriver så bor 45 % av kommunens befolkning på landsbygden.

Kommunens kommentar: Kommunen har en utmaning i att många (ca 45%) bor på landsbygderna. Inriktningen i översiktsplanen är att stärka utpekade noder för service. Gällande skola/förskola har Bildningsförvaltningen deltagit i arbetet med behoven av skola och förskola som tar höjd för 6000 invånare. Slutsatsen är att underlaget inte kan motivera ytterligare skolor eller förskolor på landsbygderna i kommunal regi. Ett ökat behov av barnomsorg i ytterområden kan tillgodoses genom mobila enheter, dagbarnvårdare och ytterligare fristående aktörer.

Hållbar Utveckling i Ödeshögs kommun

Liberalerna i Ödeshög

Agenda 2030 har 3 mål, ekonomiska, sociala och miljömässiga. Dessa mål ska vara likställda vilket inte framgår.

Kommunens kommentar: Agenda 2030 har tre dimensioner, ekonomiska, sociala och miljömässiga. Agenda 2030 omfattar 17 globala mål (som spänner över de tre dimensionerna) som har i sin tur 169 delmål och 230 indikatorer. Under en 15-årsperiod, med start 1 januari 2016 och fram till år 2030, har världens länder förbundit sig att tillsammans jobba för att uppnå de globala målen och en långsiktigt hållbar utveckling. De 17 globala målen är integrerade och odelbara. Det betyder att inget av målen kan uppnås på bekostnad av ett annat och att framgång krävs inom alla områden för att det övergripande målet med Agenda 2030 ska kunna uppnås. Översiktsplanen fokuserar på de 17 globala målen.

Privatperson 11

Åkermark som tas ur produktion skall matjorden ej få deponeras som fyllnadsmaterial på schakttippar /soptippar utan erbjudas som åkermarksförbättring till kommunens jordbrukare förslagsvis.

Kommunens kommentar: I Kapitlet ”Hållbar utveckling i Ödeshögs kommun” beskrivs cirkulär ekonomi ” En cirkulär ekonomi möjliggör en ekologiskt och ekonomiskt hållbar utveckling. Cirkulär ekonomi är ett kretslopp av material, produkter och tjänster. En smartare ekonomi där livslängden på material och produkter är längre och där uttaget av råvaror och mängden avfall är mindre.” Intentionen i översiktsplanen är inte att matjord ska deponeras.

Regionala och mellankommunal samverkan

Moderaterna i Ödeshög

Sid 71 Samverkansområden med Region Östergötland. Här saknar vi en punkt om samverkan kring den viktiga sjukvården, särskilt då frågan om vårdcentralen måste få sin slutliga lösning, senast då nuvarande tillfälliga byggnadstillstånd går ut inom 2 år.

Kommunens kommentar: Gällande hälso- och sjukvård beskrivs regionens närvaro i kapitlet ”Offentlig service och omsorg”. Hälso- och sjukvård läggs till i listan över samverkansområden med Region Östergötland.

Region Östergötland

Under 2019 yttrade sig Region Östergötland över samrådsversionen av planhandlingen. I yttrandet konstaterades att planförslaget förhåller sig väl till de samlade strategierna det regionala utvecklingsprogrammet, RUP. Den tydliga ortstrukturen och tydliga prioriterade stråk bedöms fortsatt vara ett bra underlag till den regionala rumsliga planeringen och den regionala kollektivtrafikplaneringen.

Regionen anser att kommunen i stort har utvecklat planförslaget i enlighet med de i samrådsyttrande framförda synpunkterna, särskilt har synpunkter om folkhälsa, serviceplanering och genomförande utvecklats.

Linköpings kommun

Det regionala planeringsperspektivet med koppling till Linköping lyfts fram ännu tydligare i utställningshandlingen jämfört med samrådshandlingen.

Linköpings kommun delar fortsatt planförslagets bedömning om behovet av en god regional och mellankommunal samverkan i frågor som berör livsmedel- och drickvattensförsörjning, kollektivtrafikens utveckling, tillgänglighet till nytt resecentrum i Linköping och framtida höghastighetsjärnväg samt förbindelser till viktiga regionala målpunkter kommunerna emellan.

Mjölby kommun

Arbets- och gymnasiependling

Ödeshögs kommuns huvudpendlingsstråk är till Mjölby. Mjölby kommun ser fram emot att tillsammans med Ödeshögs kommun och Östgötatraffiken fortsätta analysera och effektivisera detta kollektivtrafikstråk.

Tranås kommun

Tranås kommun anser sammantaget att det finns en god samsyn mellan Ödeshög och Tranås respektive förslag till ny översiktsplan och att de samverkansområden som Ödeshög identifierat och redovisar i förslaget till översiktsplan är relevanta. I vissa fall finns ett samarbete redan idag och andra fall är det områden som kan bli aktuella för samverkan i framtiden.

Bostäder

Liberalerna i Ödeshög

På landsbygden skall all bebyggelse koncentreras till befintliga byggnader eller vid nyuppförande läggas tillsammans. Önskan om att bygga ett hus i varje ytterkant av en fastighet skall leda till avslag eller i samband med svartbygge till rivningsåläggande. Detta borde kommunen nyttja mera, det får inte vara en ekonomisk fördel av att bygga svart.

Kommunens kommentar: Placering av byggnader på fastigheter bedöms i varje enskilt lovärende. Generellt finns det fördelar att samla bebyggelse.

Näringsliv och verksamheter

Moderaterna i Ödeshög

Sid 82 ”Viljeinriktning” Återigen saknas vår viktiga skogs- och jordbruksnäring i de punkter som anger kommunens viljeinriktning.

Kommunens kommentar: Jord och skogsbruk har ansetts så betydande att de har fått ett eget kapitel ”Areella näringar”.

Utvecklingsområden

Privatperson 14 a/b

Bygg ingen entré till södra Omberg, typ ”Drottning Ommas hus”. Man skall inte bygga på de vackraste platserna, dessa skall sparas och upplevas.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen föreslår inte någon konkret bebyggelse utan pekar ut området som ett viktigt utvecklingsområde som entré till Omberg.

Länsstyrelsen i Östergötland

Kommunen föreslår utvecklingsområde Ombergs södra entré för att förbättra information och parkeringsmöjligheter för besökare samt skapa en positiv utveckling av utveckling för verksamheter inom besöksnäringen. Länsstyrelsen vill påpeka att utveckling av området Ombergs södra entré kräver stor hänsyn till riksintresset Omberg – Tåkernområdet. Ytterligare samråd kommer att behöva föras med Länsstyrelsen i planeringsfasen i genomförandeskedet då området till delar även är skyddat enligt kulturmiljölagen.

Kommunens kommentar: För utveckling av Omberg föreslås en viljeinriktning att: ”Utveckla Omberg. Ödeshögs kommun samverkar och samarbetar med aktörer i och kring Ombergs besöksnäring för att hitta en gemensam målbild och driva en hållbar utveckling.”. Där ingår bland andra Länsstyrelsen.

Privatperson 11

Det framgår i planen följande på s106 Viljeinriktning

- Olika behov och önskemål för boende behöver beaktas för att hela kommunen ska växa och vara attraktiv.
- Utredda om möjlighet finns att bygga ytterligare +65 lägenheter eller andra boendeformer för äldre i kommunen, i tätorterna och på landsbygderna.

Då förefaller det märkligt att avyttra Boets skola med nytt energisystem, nytt tak fungerande avlopp utan att utreda möjligheten att diversifiera byggnaderna utvärdera möjligheten till ungdom/+65lägenheter, samtidigt som man kan erbjuda social service och träningslokal till medborgarna.

Kommunen kommentar: Kommunen har ett pågående uppdrag med att hitta alternativa användningsområden för Boets skola. Idén skickas vidare till ansvariga. Att nyttja och utveckla de lokaler som finns är i enlighet med översiktsplanen. I vilken regi de ägs och drivs går däremot inte översiktsplanen in på.

Ödeshögs tätort

Ödeshögs partiet

I översiktsplanen saknar vi två viktiga punkter när det gäller Nodstrukturen och det är hur kommunen tänkt om genomfarten för den tunga lastbilstrafiken.

Vi anser inte att Ödeshögs centrum ska behöva vara en genomfart för tung lastbilstrafik. Idag störs vi allt för mycket av detta, vilket inte kan leda till att vi skapar välbefinnande åt alla som det står i nodförklaringen. Det rimmar dåligt. Vi anser att all tung lastbilstrafik ska ledas utanför Ödeshögs tätort. Vi tror att detta går att åtgärda ganska snabbt om viljan finns.

Vi anser att Tranåsvägen måste anslutas direkt till E4-rondellen. Ett första steg är redan gjort men det fattas ca 500 meter över ett bergsmassiv för att anslutningen ska kunna göras direkt. Vi anser att detta ska arbetas in i Översiktsplanen

Nästa del som vi också tycker saknas i översiktsplanen är den tunga Lastbilstrafik som passerar oss söderifrån från gamla riksettan. Trots att det finns en ganska nyanlagd avfart med väg i riktning till både E4:an och R50 via Pilgårdsområdet så kommer tunga lastbilar fortfarande ganska ofta genom Ödeshögs centrum. Detta är en styggelse.

Det har diskuterats varför det förhåller sig på detta sätt och en av förklaringarna har varit att avfarten är dåligt konstruerad och svår för större fordon svänga av på samt att den är dåligt utmärkt.

Ödeshögs Partiet har uppfattningen att det finns flera alternativ för att lösa detta på.

- 1) Gör om avfarten markera med körfält och trafikdelare
- 2) Anlägg en rondell
- 3) Begränsa axeltrycket för fordon som ska in i Ödeshög

Kommunens kommentarer: Översiktsplanen har en viljeinriktning om att omleda tung trafik från centrum. I genomförandeplanen anges ett fortsatt arbete att ”Kommunen ska arbeta för att omleda tung trafik från centrum.” Ansvar för detta är satt till tekniska förvaltningen. Hur man gör detta på bästa sätt får man se på i det fortsatta arbetet.

Privatperson 16

En synpunkt vad gäller centralorten. Här sägs som viljeinriktning att ”Infarter och grönytor ska gestaltas” och ”arkitektur och gestaltning i byggnader och områden ska ...” Hur avses gestaltningen mera specifikt? Allmän uppsnygning, restriktioner i användandet eller vad? Beskriv gärna i planen.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen är ett övergripande visionsdokument som inte anger hur konkreta detaljer kan lösas. Till genomförandeplanen har en punkt lagts till om fortsatt arbete gällande kontinuerlig utveckling av välkomnande entréer.

Utveckling av byar och landsbygderna

Liberalerna i Ödeshög

Den bild som finns på sidan 106 skall gälla hela kommunen, inte som idag där turistanläggningen Urnatur gör som de vill, andra får inte ens bygglov.

Kommunens kommentar: I framtagandet av översiktsplanen har det uppkommit ett behov att ta fram särskilda principer för bebyggelseutvecklingen på slätten kopplat till jordbruksmark och hänsyn till kulturmiljö och landskapsbilden. Generellt gäller alltid god markhushållning enligt plan- och bygglagen samt miljöbalken.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge

Länsstyrelsen i Östergötland

Länsstyrelsen anser att kommunen har hanterat LIS på ett bra sätt i översiktsplanen. Planens principer och riktlinjer skapar goda möjligheter för planering och utveckling samtidigt som det säkerställer att förutsättningarna för friluftsliv och goda livsvillkor för växt- och djurliv bevaras. Det är värdefullt att kommunen i sina principer lyfter att det vid lokalisering vid Vättern och Tåkern är åtgärder som främjar turism och friluftsliv som ska prioriteras.

Länsstyrelsen godtar planens föreslagna LIS-områden med undantag av det som framgår av nedanstående kommentarer;

Vid *Stocklycke hamn* får förändringar ske endast inom ramen för vad som kan tillåtas på grund av förekommande riksintressen. Länsstyrelsen ifrågasätter dock inte tillämpningen av LIS under förutsättning att åtgärderna syftar till att stärka friluftslivet och turismens intressen.

Vid *Södra Hästholmen* godtar Länsstyrelsen LIS-området endast i den del som avser åtgärder som stärker turismens och friluftslivets intressen. Avsteg från strandskyddet med stöd av LIS kan inte motiveras för utbyggnad av bostäder. Länsstyrelsen erinrar om att tillämpning av LIS vid Vättern endast får ske i områden som endast har liten betydelse för att tillgodose strandskyddets syften.

Vid *Ornmäs* måste ingrepp ske med försiktighet på grund av naturvårdens riksintressen. Länsstyrelsen ifrågasätter dock inte föreslagen inriktning med avseende på tillämpning av LIS.

LIS-området vid *Vagnsjön* godtas med förbehåll att förekommande naturvärden på omgivande höjder och vid bäcken beaktas.

Vid *Trehörna* kan områdets avgränsning och planeringens inriktning behöva studeras närmare med hänsyn till förekommande naturvärden. Länsstyrelsen ifrågasätter dock inte förslaget att tillämpa LIS för angiven bebyggelse.

Kommunens kommentar: I översiktsplanen kommer det att förtydligas med länsstyrelsens förbehåll för ovannämnda LIS-områden.

Moderaterna i Ödeshög

Sid 112 angående LIS-områden. Vi stöder andemeningen i formuleringarna men förutsätter att dess exakta formulering inte låser kommunen i att faktiskt kunna utvecklas.

Kommunens kommentar: När översiktsplanen antas har kommunen utökade möjligheter för avsteg från strandskyddslagstiftningen i utpekade områden men också en möjlighet att på ytterligare platser peka ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära läge.

Grönstruktur, natur och vatten

Moderaterna i Ödeshög

I kapitel 2.10 (sidan 124) ”Grönstruktur, natur och vatten” beskrivs naturens betydelse som ”en källa till glädje och friluftsliv för både kommuninvånare och besökare”. Även i detta avsnitt saknas helt bondens betydelse för att vidmakthålla den naturupplevelse som beskrivs ovan. Naturvårdsverket har uppmärksammat brukandet av markernas betydelse för landskapsutvecklingen i sin beskrivning av Karaktärsområdet Hålaveden i avsnittet 5.5.3. Känslighet och potential där det skrivs: ”Det finns en risk för att de få brukare som ännu bedriver boskapsskötsel i området kan ge upp brukandet om de drabbas av barriäreffekter som försvårar brukandet av markerna”.

Vi anser att denna konflikt mellan skyddandet av naturmiljöer, insekter, djur och växter måste belysas och här framhålla lantbrukets stora betydelse för det öppna landskapet, fritt från förbuskning och för bevarande av den artrikedomen som eftersträvas.

[Kommunens kommentar: Kapitlet Areella näringar har förtydligats med lantbrukets stora betydelse för det öppna landskapet och artrikedomen i hag- och beteslandskapet.](#)

Sidan 126, Viljeinriktning. Här framhålls ”Vätterns rena dricksvatten och värdefulla natur ska värnas och bevaras”. Som en konsekvens av denna viljeinriktning anser vi att kommunen ska arbeta för att skjutningarna i sjön ska upphöra eller i vart fall, starkt begränsas. Kommunens klagande att gruvan i Norra Kärr inte bör etableras riskerna för skador på den känsliga miljön i främst Vättern är alltför stora.

[Kommunens kommentar: Viljeinriktningen ”Vätterns rena dricksvatten och värdefulla natur ska värnas och bevaras.” innefattar att kommunen ska där det är möjligt påverka för att minimera riskerna med att Vätterns rena dricksvatten påverkas.](#)

Privatperson 8

Under rubriken *Grönstruktur, natur och vatten* saknar jag också ett bredare perspektiv - utveckling av grön infrastruktur i hela kommunen (inte bara tätortsnära). Det finns ett nationellt arbete för att förbättra den gröna infrastrukturen i landskapet, som Ödeshög skulle kunna nämna att den ska medverka i. I hela landskapet behöver värdefull natur för människor och djur knytas samman och stärkas. Det gäller alla ekosystem som skog, betesmark, vatten, osv. På kartan i ÖP:s syns tydligt att grönstruktur saknas i större delen av kommunen.

Arbete med grön infrastruktur är också kopplat till de *areella näringarna* som behöver god tillgång till vatten, pollinatörer, näringsämnen på rätt ställen i landskapet, vilt på rätt ställen etc. En god grön infrastruktur i hela landskapet bidrar förstås också till rubriken *Hållbar utveckling i Ödeshögs kommun*. Rätt markanvändning på rätt plats kan minska utsläpp av växthusgaser, gifter och övergödande ämnen. I ÖP:n kan områden i hela kommunen pekats ut som behöver skyddas för dessa syften eller restaureras och utvecklas, och det kan finnas med som viljeinriktning.

[Kommunens kommentar: Översiktsplanen hänvisar till naturvård och grön infrastruktur till det nyligen uppdaterade naturvårdsprogrammet \(2019\). I en framtida aktualisering av detta program skulle man kunna bredda perspektivet med grön infrastruktur.](#)

Areella näringar

Moderaterna i Ödeshög

Sid 131 pkt 1. Där står att jordbruksmarken får användas för bebyggelse såvida inte en alternativ användning kan ge en större ”miljövinst”, men jordbruksmark är inte i första hand avsett för att ge en miljövinst. Det handlar om livsmedelsproduktion. Vi anser att punkt bör sättas efter ordet ”saknas”.

Kommunens kommentar: Synpunkten beaktas.

Kap 2.3 (sidan 132) Areella näringar, viljeinriktning

Här bör under första punkten infogas en passus om att ”bo på landsbygden innebär att man får påräkna en viss påverkan av skogs-, jordbruk och djurhållning som lukt, transporter, damning samt stoft.

Kommunens kommentar: Texten finns med i andra stycket för hela kapitlet för ”Areella näringar” samt i kapitlet om ”Utveckling av byar och landsbygderna”. Det anses vara tillräckligt.

Sidan 132, Viljeinriktning avseende skog

I punkten om ”långsiktig plan för att bevara och öka andelen värdefulla skogsmiljöer” bör tilläggas att skogsnäringen ska så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan försvåra ett rationellt skogsbruk (3 kap 4§ MB)

Kommunens kommentar: synpunkten beaktas. Texten finns redan med i ovanstående stycke i översiktsplanen men lyfts och förtydligas som en viljeinriktning.

Sid 134 pkt 2. Styrk ordet ”miljöcertifierat”. Den typen av fiske är i princip obefintligt i hela Sverige. Meningen bör lyda: Fisket ska värnas genom medvetna åtgärder för förbättring av vattenmiljön.

Kommunens kommentar: synpunkten beaktas.

Boxholms kommun

Boxholms kommun ser med tillfredsställelse att Ödeshögs kommun i översiktsplanen lyfter fram jordbruksmarkens betydelse och förutsätter att detta starkt beaktas vid utformning av detaljplaner.

Privatperson 9 a/b/c/d

ÖP anger de areella näringarna, jord- och skogsbruket och turismen som de två största näringarna i Ödeshög kommun. Turism, rekreation och friluftsliv återkommer och beaktas i flera olika delar i förslaget, medan de areella näringarnas behov och förslagets konsekvenser för dessa förbisetts. Det är särskilt tydligt under kapitlet som behandlar olika riksintressen och där lågexploaterade områden uteslutande analyserar rekreativa värden trots att det är i dessa som jord- och skogsbruket finns.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen har beskrivit besöksnäringen samt jord- och skogsbruk ”Areella näringar” som betydande näringar som också beskrivits i egna kapitel. Under samrådtiden inkom inga större synpunkter från markägare om de areella näringarnas betydelse men en justering av detta kapitel har av de som jobbar med framtagandet av översiktsplanen lyfts från ett hänsynskapitel till ett faktiskt markanvändningskapitel i översiktsplanen. Hänsynskapetlet

”Lågexploaterade områden” har förtydligats med vikten av att pågående markanvändning och utveckling av den kan fortsätta.

Vi tycker också att ”Principer för bebyggelseutveckling på Slätten” ska innehålla en tydligare viljeinriktning att värna jordbruksmark. Jordbruksmark är ju inte bara åker utan även beten och att kommunen bör vara försiktig med att bygga på jordbruksmarken även i anslutning till befintlig bebyggelse. Staden äter fort upp landsbygden då eftersom det är billigt för kommunen att exploatera. Ett välkommande till tanken att särskilja avstyckning av gårdar vid generationsskiften, men att kommunen kanske måste tänka lite vidare ändå. Det är en del som kan tänka sig att flytta ut på landsbygden som ”månshönsbönder”, bygga nytt och hålla landsbygden levande. De behövs för den biologiska mångfalden

- Kan kommunen inte i stället ta ställning för att ”verka för att ny bebyggelse i anslutning till och på jordbruksmark ska främja en levande landsbygd och ett hållbart lantbruk”?

Kommunens kommentar: I framtagandet av översiktsplanen har det uppkommit ett behov att ta fram särskilda principer för bebyggelseutvecklingen på slätten kopplat till jordbruksmark och hänsyn till kulturmiljö och landskapsbilden. Generellt gäller alltid god markhushållning enligt plan- och bygglagen samt miljöbalken.

Häradsmarken

I såväl Lag (1952:166) om häradsallmänning som allmänningens reglemente slås det fast att det är skogsbruket som är den viktigaste källan till att generera avkastning. Allmänningarna har en mycket lång tradition av ett långsiktigt skogsbruk har historiskt varit och är ett föredöme i sitt sätt att bedriva skogsbruk. Den genererade avkastningen kommer oavkortat fastighetsägarna i Lysings härads till del, vilket nästan helt består av kommunmedborgare.

För såväl kommunen som nationen är skogsbruket synnerligen viktigt då skogsprodukter står för närmare 10% av Sveriges exportvärde samt ännu större andel av nettoexporten.

Detta ska därför slås fast i Ödeshögs kommuns översiktsplan att i skogslandskapet är skogsbruk det prioriterade markanvändningssättet. Under kap 2:10 i översiktsplanen ”Skogsbruk” refereras till miljöbalken i form av en restriktion:

” Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen ska enligt 3 kap. 4 § miljöbalken så långt som det är möjligt skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra ett rationellt skogsbruk.”

I samma kapitel står det samtidigt att viljeinriktningen är att ” Verka för en långsiktig plan för att bevara och öka arealen värdefulla skogsmiljöer.”

Under kapitel 3:1 Landskapskaraktärer stycket Hålaveden, där allmänningen till största delen är belägen, nämns inte skogsbruk över huvud taget. En viljeinriktning ska vara:

- I kommunen och i Hålaveden ska skogsbruket utvecklas för att på ett effektivt sätt maximera produktionen av hållbar, fossilfri och värdefulla skogsprodukter/ biomassa genom ett rationellt och ansvarsfullt skogsbruk.

I planen nämns inte hur näringsgrenen skogsbruk ska verka och utvecklas, förutom som en lagenlig restriktion. Istället är viljeinriktningarna ensidigt formulerade för att leda till ökad andel skyddad skog och att skogen ska nyttjas för naturturism och det rörliga friluftslivet. Detta behöver dock inte stå i motsatsförhållande till ett ansvarsfullt skogsbruk. Planen bör istället poängtera skogsbrukets vikt och betydelse, verka för en ökad skogsproduktion och ett rationellt bedrivit skogsbruk -annars kommer det att bli mycket svårt att nå ett fossilfritt framtida samhälle.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen har förtydligats i flera delar (Vision & strategi, Areella näringar, Landskapskaraktärer samt Lågexploaterade områden) för att lyfta vikten av den pågående markanvändningen och utvecklingen av den. Under framtagandet av översiktsplanen har utgångspunkten varit att skogsbruket och det rörliga friluftslivet inte står i motsatsförhållanden.

Kommersiell serviceplan

Moderaterna i Ödeshög

Kap 2.11 Kommersiell serviceplan Sid 136, Viljeinriktning.

Här bör en punkt infogas avseende möjligheter att tillhandahålla livsmedel och förnödenheter:

”Kommunen bör initiera utredningar om att tillämpa ny teknik i servicenoder, där underlag för traditionell dagligvaruhandel saknas, exempelvis självbetjänande butiker.

Kommunens kommentar: Obemannade matvarubutiker kan vara intressanta på flera platser i kommunen. I genomförandeplanen har därför en punkt om fortsatt arbete lagts till att kommunen ska utreda möjligheterna/förutsättningarna för etablering av obemannade affärer i de utpekade servicenoderna/punkterna i kommunen som ett komplement till befintlig dagligvaruhandel.

Transportsystem

Moderaterna i Ödeshög

På sidan 27, Särskilt prioriterade områden angående cykelväg saknar vi utsträckningen förbi Sväm till den viktiga kommande småhusbebyggelsen i Kråkeryd.

Kommunens kommentar: I översiktsplanen finns en viljeinriktning om att ”Turistvägens sträckning ska vara säker för cykeltrafik, cykelled.” Bedömningen av avståndet och vägens utformning har medfört att utpekandet av specifik prioriterad ny cykelväg inte pekats ut. Kråkeryds utformning och genomförande kan medföra att kommunen kan göra en annan bedömning i fortsatt arbete och aktualisering av översiktsplanen.

Region Östergötland

I avsnittet om genomförande identifieras Region Östergötland som part i genomförande av infrastruktur. Regionen ser gärna bredare på frågeställningen, och att regionen ses som en viktig part för platsutveckling, där tex cykelinfrastruktur naturligtvis är en viktig del.

Kommunens kommentar: Kommunen ser positivt på samarbete med regionen. I genomförandeplanen under ”Samverkans- och nätverksarbeten” har regionen lagts till som samarbetspart i ytterligare områden kopplat till platsutveckling.

Region Jönköpings län

Region Jönköpings län är positiv till att Ödeshögs kommun vill utveckla och stärka de funktionella sambanden både inom Östergötland och till orter som Gränna, Jönköping och Tranås i Jönköpings län

Region Jönköpings län delar synen att Ödeshögs kommuninvånare ska ha goda förbindelser och tillgänglighet till stationsläge Linköping, Tranås och Jönköping, vid en framtida höghastighetsjärnväg.

Region Jönköpings län vill framhålla vikten vid att Ödeshögs kommun beaktar kopplingen till befintlig och framtida kollektivtrafik, samt övrig transportinfrastruktur, i planeringen för bebyggelseutveckling både på landsbygd (inklusive LIS-områden, Landsbygds utveckling i strandnära lägen) och i tätort.

Med bebyggelse avses både bostäder, förskolor och skolor, samt övriga verksamheter.

Privatperson 12

Att använda gamla E4:ans vägren till cykelbana är utmärkt, men lika angeläget är en cykelbana mellan Alvastra och Rök via Heda. Med tanke både på turism och rörligt friluftsliv.

Kommunens kommentar: I översiktsplanen finns en viljeinriktning om att ”Turistvägens sträckning ska vara säker för cykeltrafik, cykelled.” Översiktsplanen har inte specifikt pekat ut cykelbana då det av avstånds- och kostnadsskäl handlar om stora investeringar.

Privatperson 14 a/b

Ordna en lokal busslinje inom kommunen in till Ödeshög tisdag och fredag, som på ”gratisbussens” tid.

Kommunens kommentar: Kommunen ska arbeta tillsammans med Östgötatrafiken och Jönköpings länstrafik för att utveckla kollektivtrafiken. Östgötatrafiken har påbörjat arbete med att se över utvecklingen av kollektivtrafiken i Ödeshög där kommunen är med i projektet. Frågan tas med i detta arbete.

Förnybar energi

Föreningen Rättvis Vind i Hålaveden

Långt ned på sidan 158 står det att ”oljan täcker största delen av vårt energibehov”. Enligt Energimyndigheten utgörs den absolut största delen av energin i Sverige av elkraft från vattenkraft, kärnkraft och vindkraft. Ordet ”största” kan bytas ut mot ... ”en stor/betydande del”... Detta förutsätter förstås att man med ordet ”vårt” menar Sverige och inte världen.

Kommunens kommentar: Synpunkten beaktas. Texten är allmänt skriven och inkluderar även energibehovet av transportsektorn där fossila bränslen utgör den absolut största andelen.

Vindkraft

Föreningen Rättvis Vind i Hålaveden

Jämfört med versionen våren 2019 har här uppenbarligen skett en mycket omfattande, djupgripande och gedigen omarbetning i bästa positiva bemärkelse. Vindkraftdelen är nu både vad beträffar den övergripande viljeinriktningen och i de mera detaljerade kraven för vindkraftsetablering preciserad, stringent och lättfattlig.

Speciellt glädjande är nu att Hålavedens värden uppgraderats så att detta område nu vad beträffar vindkraft jämförs med Omberg, Vätterbranten och Tåkern. Många medlemmar och även andra

boende i Hålateden har framfört att de är mycket nöjda med att området nu skyddas från vindkraftsetableringar. Härigenom kan man nu våga satsa på sitt boende och sin framtid i kommunen. Meningen ”Vi bryr oss om hela kommunen” bär här syn för sägen.

Vi applåderar även att kommunen ser stor potential för solkraft, ett energislag som är helt fritt från störningsmoment. Det är vidare positivt att sid 178 kommer att uppdateras så att Hålatedens värden framkommer tydligt i planen.

Även om helhetsintrycket är klart positivt tar vi här nedan upp några detaljer i skrivningen av 2:15 och 2:16 där vi föreslår tänkbara förtydliganden eller ändringar.

På sid 165 under punkten om skyddsvärt växt-och djurliv föreslår vi tillägget att fågel- och fladdermusinventering skall göras under minst en årscykel, allt enligt rekommendationerna i Boverkets ”Vindkraftshandboken”.

Kommunens kommentar: Punkten har förtydligats med ”...enligt Boverkets rekommendationer och vägledningar”

På bl.a. sid 164 och 165 finns ordet vindkraftpark/er. Vi är medvetna om att dessa ord är relativt väl etablerade. Vi är dock också medvetna om att orden är en eufemism myntad av vindkraftlobbyn. Ordet park har ju viss positiv laddning. Vi föreslår att man istället genomgående använder mera neutrala ord som ”grupp” eller ”grupper av vindkraftverk”. I rubrikerna på sid 164 och 165 föreslår vi att man skriver”grupp/grupper av vindkraftverk och enskilda verk”.

Kommunens kommentar: Synpunkter beaktas.

På sid 165 står det att ”till bostadshus ska ett tillräckligt skyddsavstånd hållas så att ingen bostad utsätts för ljud överstigande 40dB(A) ekv. ljudnivå enligt Naturvårdsverkets riktlinjer”. Detta är helt korrekt idag. Naturvårdsverket arbetar emellertid just nu med att utarbeta nya riktlinjer för etablering av vindkraftverk och även för nya bullervärden. Det mesta talar visserligen för att 40dB(A), åtminstone tills vidare, kommer att behållas som riktvärde. Men.... Dels hävdar de ljudexperter vi kontaktat att WHO:s nya riktlinjer för ljud vid bostad motsvarar 38.3dB(A). Dels publicerades i början av maj 2020 en rapport från Göteborgs universitet (professor Kerstin Persson Waye) som visar att ljud från vindkraftverk negativt påverkar nattsömnen. Denna studie fick stort utrymme i nyhetsprogrammet ”Rapport” eftersom den sades vara första vetenskapliga studien som slår fast att det finns en klar koppling mellan störd nattsömn och ljud från vindkraftverk. Vi håller inte för otroligt att ytterligare vetenskapligt stöd för störd sömn p.g.a vindkraftbuller kommer i en nära framtid. Det ovan sagda kan innebära att Naturvårdsverket kan tvingas nedjustera värdet 40dB inom den relativt långa period som denna översiktsplan förmodas vara giltig. För att få en skrivning som är mera flexibel och ”tidlös” föreslår vi följande alternativa formulering: ”Till bostadshus ska ett tillräckligt skyddsavstånd hållas så att ingen bostad utsätts för ljud överstigande den ljudnivå som gäller enligt Naturvårdsverkets riktlinjer, för närvarande 40dB(A).

Kommunens kommentar: Synpunkten beaktas.

På sidan 46 står det att kommunens vindkraftverk producerar el åt motsvarande ungefär 2400 villor. På sidan 162 finns uppgiften att de 21 verken har en installerad årsproduktion på ca 36GWh som motsvarar årsenergibehovet (ej uppvärmning inräknad) för ca 3600villor.

Begreppet ”installerad årsproduktion” har vi aldrig tidigare sett eller hört. Finns begreppet överhuvudtaget? Vi gissar att här avses årsproduktion/avgiven effekt per år på ca 36GWh vilket

verkar rimligt om verken är på ca 700KW vardera. I så fall är den installerade effekten ca 129 GWh, stämmer det? Om den samlade årsproduktionen är ca 36GWh och varje villa enligt bl.a. Energimyndighetens beräkningar konsumerar ca 5000KWh/år i ren hushållsenergi (uppvärmning och varmvatten ej inräknade) borde 36GWh räcka till 7200 villors hushållsel. Om både hushållsel och varmvatten inräknas torde 36GWh räcka till ca 3600 villor. Om villan har eluppvärmning räcker 36GWh till ca 1440villor. Vilket alternativ kommunen väljer att redovisa är kanske en smaksak men för att undvika förvirring bör nog antalet villor inklusive precisering av vilken el som avses vara samma på sida 46 respektive 162.

Kommunens kommentar: Beräkningen tas bort helt för att inte skapa förvirring.

Privatperson 14 a/b

Inga fler snurror på slätten.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen anger att ”Kommunens möjligheter för utökad elproduktion genom vindkraft finns inom utpekade område på slätten där befintliga verk redan finns.” Främst handlar det om att ge möjlighet att förnya och effektivisera befintliga verk eller inom område där vindkraftsverken redan idag står.

Privatperson 10

Undertecknad vill, i all korthet, föreslå att kommunen i sin framåtsyftande planering inriktar sig på konsolidering av de goda livsbetingelser som kommuninvånarna åtnjuter samt fokuserar på åtgärder och planering för att trygga dessa långsiktigt.

Sådan ambition är oförenlig med ytterligare exploatering av naturresurser för t.ex. stora vindkraftverk och, i än högre grad, från investeringar i gruvdrift på Norra Kärr vilket skulle utgöra ett direkt och långvarigt hot.

Översiktsplanen bör därför tydligt markera att en utbyggd vindkraftsproduktion (Sverige exporterar ca 25 Twh/år) inte är motiverad och skadar kommunens miljövärden.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen ger tydliga besked om den politiska viljeinriktningen gällande Norra Kärr och möjligheter/restriktioner för vindkraftsproduktion.

Privatperson 11

Rörande VKV frågan framöver

”Informationen i här gäller i första hand den påverkan som vindkraftverk har på klimatet lokalt, regionalt, nationellt och globalt – minskad nederbörd och höjd temperatur i skog och mark inom många mil från storskaliga vindkraftmaskiner i drift...

... Krav på inledda bullerkonsulter leverupp till berörda för dagen gällande ackrediteringar vid provning och bullermätningar vid störningar av maskiner. Ärendet i bilaga 2 gäller Grännabergets maskiner som tidvis stör medborgare i Ödeshögs kommun.”

Kommunens kommentar: Kommunen är inte drivande i vindkraftsutbyggnaden men ger i översiktsplanen tydliga besked om den politiska viljeinriktningen gällande möjligheter/restriktioner för vindkraftsansökningar i Ödeshögs kommun. Dessa anses vara tillräckliga i sin redovisning i översiktsplanen.

Privatperson 1

Det var med stor glädje som vi läste kommunens kloka och visa beslut om att inte förstöra Hålaveden genom att tillåta vindkraftverk.

Oron har varit stor för risken att dessa monster ska godkännas till vinning för ägaren och till stor nackdel för de boende, naturen och viltet.

Vi ser nu med lugn fram emot att kunna stanna kvar i kommunen och fortsätta njuta av en härlig utsikt och vacker natur utan trivselstörande vindkraftsverk.

Privatperson 2

Jag vill uttrycka min tillfredsställelse med vindkraftdelen i den nya översiktsplanen. Hålavedens unika värden har här uppgraderats på ett förtjänstfullt sätt. Att området nu föreslås undantas från vindkraftutbyggnad ger oss som bor där en ökad framtidstro och tillförsikt och undanröjer en gnagande känsla av att Hålaveden kan komma att slitas sönder av den ”bullrande industrialisering” som modern vindkraft utgör. Det känns som äganderätten till bostad, mark och livsmiljö nu på ett varaktigt sätt har stärkts för oss som bor i området.

Privatperson 4

Jag anser det vara mycket bra att Ödeshögs kommun avser att skydda Hålavedens extremt höga värden från vindkraft. Helheten i det ömtåliga landskapet skulle förstöras om vindkraft byggdes i någon del av området. Länsstyrelsen m.fl. har även klart och tydligt flera gånger påtalat skyddsbehovet av det ömtåliga landskapet. Länsstyrelsen har även uppmanat Ödeshögs kommun att skydda området i exv. översiktsplaneringen.

Vidare är det positivt att merparten av Ödeshögs lokalpolitiker insett Hålavedens alla stora och betydande värden. Detta framkom tydligt inför valet 2018 då lokalpartierna skriftligen tillfrågades om sin uppfattning om ev. vindkraft i Hålaveden. ”Glädjande” nog svarade de flesta och största partierna i stort sett oreserverat nej till höga vindkraftverk i Hålaveden (KD, S, C, M och SD). MP och ÖP lämnade inga entydiga svar. Se Rättvis Vinds hemsida under rubriken granskning/fakta. Positivt att man kan lita på lokalpartierna och deras angivna löften/uppfattningar vid valet och att partierna efterföljer dessa. Med andra ord inget ”valflask”. Hade inte en betydande enighet rått mellan partierna hade väl knappast förslaget enligt min uppfattning pekats ut Hålaveden som fritt från vindkraft. Sammantaget är det mycket positivt att den politiska enigheten och Länsstyrelsens uppfattning medför att Hålaveden äntligen får sitt berättigade skydd.

Vidare är det min uppfattning att förslaget(vindkraften) väl skyddar Hålaveden. Det till stora delar orörda området tål givetvis inte nutidens höga verk och vägbyggnationer m.m. Dagens vindkraftsverk söks på ca 250 meters höjd och vilken höjd kommer då att råda i framtiden? Det skulle vara ödesdigert med dessa ”monsterverk” i detta ömtåliga landskap. Med sin storlek skulle de dominera totalt miltals omkring sig och förstöra helheten i Hålaveden. Dessutom skulle det vita högintensiva ljuset vara väldigt störande och detta speciellt för alla boende i området.

Positivt är att framtidstron om fortsatt boende i Hålaveden återfåts av flera jag pratat med. Detta eftersom Hålaveden skyddats och därigenom även det egna boendet.

Sammanfattningsvis har kommunens kloka ställningstagande dels gjort att Hålavedens alla värden skyddas och dels visat att man bryr sig om de boende och förstått vilket kompakt motstånd mot vindkraft, som finns i området av ett antal olika skäl. Vidare har med all rätt kommunen sannolikt lagt stor vikt vid länsstyrelsens bestämda uppfattning om att Hålaveden ska skyddas p.g.a. dess

höga natur- och kulturvärden. Kommunen har även efterföljt Energimyndighetens uppfattning gällande vindkraft ”Driv inte igenom projekt i områden med stort motstånd”.

Privatperson 5

När jag har läst den nya översiktsplanen blir jag glad att ni inte tänker låta uppföras några vindkraftverk i Hålateden! Bra jobbat! Vi behöver verkligen ett stort område där man enbart kan lyssna till skogens sus!

Privatperson 6 a/b

Vi vill meddela kommunen att vi är ytterst nöjda med innehållet i vindkraftdelen av den nya översiktsplanen. Hålatedens unika naturvärden liksom de boendes åsikter har här beaktats på ett utmärkt sätt. Att Hålateden nu föreslås undantas från vindkraftutbyggnad ger oss (och säkert många andra boende) en ökad framtidstro och tillförsikt samt undanröjer en hotande känsla av att området kan komma att slitas sönder och förödats av den industrialisering som modern vindkraft utgör. Det känns som äganderätten till vår mark, vår bostad och vår livsföring nu kan komma att stärkas på ett avgörande sätt.

Privatperson 7 a/b

Vi har tacksamt lagt märke till att kommunen avser att bevara Holavedens stora natur och kulturvärden. Området är direkt olämpligt för vindkraft och därför är det helt rätt av kommunen att freda området. Folket i området ska också lämnas ”i fred” och slippa bli grannar med områden med vindkraftsindustri.

Hänsyn och riksintressen

Moderaterna i Ödeshög

Kap 3.0 (sid 168) Hänsyn och riksintressen

Riksintresse i Sverige är mark- eller vattenområden som långsiktigt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada det värde som konstituerat riksintresset (3 och 4 kap MB). Riksintressen i Sverige kan vara bland annat orörda naturtillgångar, kulturhistoriska miljöer mm. Geografiska områden kan också vara ett riksintresse. Riksintressen bevakas av länsstyrelsen och får inte påtagligt skadas av exempelvis nya byggprojekt.

Som framgår av specificeringar av riksintressen sidan 169 ff. omfattas en mycket stor del av Ödeshögs kommun av riksintressen. För att inte i onödan försvåra lant- och skogsbrukets utveckling bör kommunen vara ytterst restriktiv i Översiktsplanen vid utpekandet av miljöer som ska bevaras, se avsnittet om strandskydd ovan.

Kommunens kommentarer: Översiktsplanen fokuserar i första hand på utvecklingsmöjligheterna ”framtidsplan”. En översiktsplan måste enligt plan- och bygglagen redovisa de hänsyn och riksintressen som är relevanta enligt gällande lagstiftning för att tydligt ge indikationer på vad som måste tas hänsyn till vid kommande lovgivning. Det som redovisas under Hänsyn & riksintressen är det som behöver tas hänsyn och i vissa fall anpassa utformningen utefter men innebär ofta inget hinder för utveckling. Strandskyddsredovisningen har förtydligats.

Landskapskaraktärer

Mjölby kommun

Utställningshandlingen beskriver kommunens olika landskapstyper och hänvisar till europeiska landskapskonventionen som ratificerades av Sverige 2011. Mjölby kommun anser att Ödeshögs kommun lyfter fram och beskriver dessa på ett föredömligt sätt. Precis som Ödeshög har Mjölby kommun en mosaik av olika landskapstyper. Kommunen kommer att inspireras av Ödeshögs upplägg i den kommunomfattande översiktsplanen.

Hålaveden

Föreningen Rättvis Vind i Hålaveden

På sidan 197 står det att Hålaveden i öster avgränsas av Lysings Häradsallmänning. Detta är inte rätt. Hålaveden inom kommunen avgränsas i öster av kommungränsen vilket också är i enlighet med kartan över Hålaveden.

[Kommunens kommentar: Det kulturmiljöintresset som beskrivs i "Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet" har beskriven avgränsning. I översiktsplanen har vi vidgat begreppet Hålaveden och beskriver en avgränsning där de biologiska, kulturmiljö-, sociala och ekonomiska värdena sammanfaller.](#)

Privatperson 17

På sidan 178 finns angivet att Hålavedens värden senare skall specificeras. Detta är utmärkt. På samma sida står bl. a. följande mening: "boende i Hålaveden har tradition av att motsätta sig yttre påverkan på Hålaveden". Jag vill poängtera att jag inte tror att meningen är skriven med någon som helst ond avsikt men den är likväl olyckligt formulerad och onödigt utpekande mot en stor del av kommunens invånare.

Den första befogade frågan är här naturligtvis om meningen är sanningsenlig? Finns det verkligen någon officiell eller inofficiell undersökning eller statistik eller annan trovärdig källa för dess riktighet? Yttre påverkan kan vara av godo eller av ondo. Det är väldigt osannolikt att invånarna i Hålaveden skulle motsätta sig "yttre påverkan" i form av t.ex. utbyggt bredband eller bättre mobiltäckning.

Jag var på kommunens samrådsmöte i Boets Bygdegård januari 2020 (bra initiativ!) där en föreläsare, utan några källhänvisningar, framställde befolkningen i Hålaveden som misstänksamma mot myndigheter och motståndare mot förändringar. Att denne föreläsare var anställd av Länsstyrelsen gör inte uttalandet mindre graverande, snarare tvärtom. Denna typ av svepande formulering är inte bara onödigt utpekande mot en stor del av kommunens befolkning, den är högst sannolikt grundlös. Bevisbara fakta och personliga åsikter bör kunna hållas isär, även om man är anställd av Länsstyrelsen.

Det är däremot troligen riktigt att hålavedsborna motsätter sig förändringar som de uppfattar som försämringar eller faror för sin livs-och boendemiljö. Den andra befogade frågan är då om den egenskapen är unik för just dessa människor? Min övertygelse är att de säkert delar den "egenheten" med alla övriga invånare i kommunen, i länet, i Sverige och i hela världen. Det är förstås universellt att ingen välkomnar försämringar.

Om, men bara om, kommunen har säkra belägg för att Hålatedens invånare skiljer sig från övriga kommuninvånare i de bemärkelsen att de motsätter sig all yttre påverkan och att de till skillnad från övriga kommuninvånare är de enda som motsätter sig det som de uppfattar som försämringar, kan ovan nämnda mening stå kvar oförändrad. Om däremot kommunen vill undvika en diskussion om att vara generaliserande och utpekande mot en specifik del av sin befolkning föreslår jag några alternativ.

- 1) Behövs meningen överhuvudtaget? Kan den inte enkelt tas bort utan att helhetsintrycket försämrats? Snarare skulle väl en sådan åtgärd förenkla framställningen och man skulle slippa förirra sig i påståenden och förklaringar om generell "motspänstighet" hos vissa invånare.
- 2) Om meningen av någon obegriplig anledning anses nödvändig bör grunderna för påståendet redovisas.
- 3) Ett alternativ vore kanske att skriva att invånarna i Hålateden "värnar om/ är måna om sin boende-och livsmiljö". En sådan "positivisering" är dock lite av en truism.

Kommunens kommentar: Punkterna i utställningshandlingen har omformulerats till löptext till antagandet för bättre förståelse. Den olyckliga formuleringen har ändrats till en bättre beskrivning som syftar till historiska händelser och konsekvenser från skiftesreformer som medfört ett delvis förindustriellt odlingslandskap i Hålateden.

Privatperson 9 a/b/c/d

Hålateden utpekas som ett område som är så viktigt ur alla möjliga avseenden att det inte får utsättas för någon yttre påverkan, förutom för friluftslivet, och då gärna ifrån tillresta turister ifrån närliggande storstadsområden (som knappast bidrar till skatteintäkter till kommunen). Exempelvis följande text avslöjar en föråldrad syn på skogsbruk och en statisk syn på hur naturvärden skapas. Avsnittet är hämtat från texten om "lågexploaterade områden":

"De områden som pekas ut är viktiga för det rörliga friluftslivet och har även höga naturvärden. Eftersom områdena består av orörd skogsmark, våtmark och mossar och inte är ianspråktagna, samt ligger utanför exploaterade områden, upplevs de också i regel som tysta. Vi har dock valt att inte lägga tyngdpunkten på ljudnivån, eftersom vad som anses vara tyst är en subjektiv bedömning."

"Orörd" skogsmark? Inte "ianspråkstagna"? Ska då hela Hålateden (På kartan under avsnitt 3.1 utgör Hålateden mer än halva kommunens landareal) förvandlas till naturreservat? (Som på sikt blir ogenomtränglig för friluftslivet om den ska vara orörd).

Hur hanteras markägarna - de aktiva skogsföretagen - i detta? På andra ställen står det att exempelvis vindkraftverk i Hålateden skulle försvåra allemansrätten. Hurdå? Det finns många skrivningar kopplade till just Hålateden som förefaller vara skrivna av någon annan än en objektiv kommuntjänsteman.

Visserligen står det på något ställe att pågående markanvändning inte ska försvåras. Men Ödeshög är en utpräglad landsbygdskommun och utveckling inom de areella näringarna bör uppmuntras för att behålla och skapa fler arbetstillfällen. Därför är det olyckligt om ÖP lägger en död hand över en stor del av kommunen (förutom för lite friluftsliv). Det kan knappast vara kommunens avsikt.

Kommunens kommentar: Översiktsplanen har förtydligats i flera delar (Vision & strateg, Areella näringar, Landskapskaraktärer samt Lågexploaterade områden) för att lyfta vikten av den pågående markanvändningen och utveckling av den.

Vi är mycket kritiska till att området Hålaveden växt till att omfatta mer än halva Ödeshögs kommun. Det framgår när man läser stycket om Hålaveden sid 176- 179. Vi anser att det är direkt felaktigt att skriva in att värdebeskrivningen ska uppdateras i antagandeverisionen och att styrgruppen gör bedömningen att det inte påverkar ÖP innehåll eller ställningstagande, som står efter varje stycke i avsnittet om Hålaveden. Om ett förslag är ute för att ge möjlighet att lämna synpunkter ska det naturligtvis vara klart i sina formuleringar. Dessutom är det direkt förolämpande att skriva meningar som ”Boende i Hålaveden har tradition av att motsätta sig yttre påverkan på Hålaveden”, sid 178.

Kommunens kommentar: Punkterna i utställningshandlingen har omformulerats till löptext till antagandet för bättre förståelse. Den olyckliga formuleringen har ändrats till en bättre beskrivning som syftar till historiska händelser och konsekvenser från skiftesreformer som medfört ett delvis förindustriellt odlingslandskap i Hålaveden. Omformuleringen påverkar inte några ställningstaganden eller översiktsplanen i stort.

Privatperson 3

Det är naturligtvis oerhört viktigt för befolkningsutvecklingen i en liten kommun som Ödeshög att inte delar av kommunens yta blir oattraktiva för boende på grund av störande industriexploateringar.

Därför är det mycket positivt att Hålavedens stora natur och kulturvärden äntligen har uppmärksammats i en översiktsplan. Det ger möjligheter för utvecklingen av turistverksamhet. Behovet av oexploaterade naturområden är stort inte minst i dessa tider när Coronaepidemien har ändrat människors fritidsvanor. Det visar sig genom att Östgötaleden, numera upphöjt till signaturled på sträckan genom Ödeshögs kommun, utnyttjas på ett helt annat vis än tidigare år. Eftersom vi har leden tvärs igenom gården träffar vi ofta vandrare som uttrycker sin uppskattning för landskapets skönhet och den tysta miljön.

Kulturmiljö

Moderaterna i Ödeshög

Ödeshög – historiska stråk och byggnader

Sid 201 ”Värt att uppmärksamma är också:”

Pkt 2 De äldre uthusen

Pkt 3 Smidesstaket och trappräcken

Dessa punkter är enligt vår mening alldeles för svepande och ospecifika vilket skapar osäkerhet om vad som gäller och i förlängningen riskerar att värdefulla objekt inte bevaras. På samma sätt som inom exempelvis strandskyddet ovan, anser vi att kommunen bör utreda och specificera vilka objekt som är skyddsvärda och i samråd med ägaren till respektive objekt komma överens om vad som ska gälla.

Kommunens kommentar: En inventering av kulturhistoriska miljöer och byggnader har utförts av Östergötlands museum i anslutning till översiktsplanarbetet 2019. Arbetet är av översiktlig

karaktär och värderingen utgår från ett lokalt perspektiv, dvs vad som är av betydelse och ger förankring på orten och i kommunen. Inventeringen ger möjligheter för ägaren eller kommunen att värna de kulturhistoriska miljöerna och byggnaderna vi har. Det är en inventering med rekommendationer men inget krav kopplat till lovgivning.

Mjölby kommun

Kulturmiljö – lokalt värdefullt

Ödeshögs kommun har i samband med framtagandet av översiktsplanen gjort en översiktlig inventering av kulturhistoriska miljöer och byggnader. Mjölby kommun ser positivt på att Ödeshögs lokala berättelse har lyfts fram i översiktsplaneförslaget.

Privatperson 16

Ett annat exempel är hur det pekas på det äldre och småskaliga jordbrukslandskapet. Ska detta bevaras mer eller mindre intakt så lägger även detta hinder i vägen för varje form av utveckling. Annat som nämns i planen är äldre uthus. Det står inte direkt hur de ska skyddas men de nämns under texter om varsamhet och kulturhistoriskt värdefulla. Om tanken är att landsbygden ska vara mera av ett museum är det väl en sak men för en livskraftig kommun måste det vara tydligt att även lönsamhet och företagande vägs in i planen. Jag anser att det vore bra om planen ger en tydlig markering om denna avvägning.

Kommunens kommentar: En inventering av kulturhistoriska miljöer och byggnader har utförts av Östergötlands museum i anslutning till översiktsplanarbetet 2019. Arbetet är av översiktlig karaktär och värderingen utgår från ett lokalt perspektiv, dvs vad som är av betydelse och ger förankring på orten och i kommunen. Inventeringen ger möjligheter för ägaren eller kommunen att värna de kulturhistoriska miljöerna och byggnaderna vi har. Det är en inventering med rekommendationer av sakkunnig men inget krav kopplat till lovgivning.

Strandskydd

Moderaterna i Ödeshög

Nuvarande lag om strandskydd infördes den 1 juli 2009. Syftet med lagen var att långsiktigt trygga förutsättningarna för allemansrättslig tillgång till strandområden samt bevara goda livsvillkor för djur- och växtlivet på land och i vatten. Om lagen följs strikt får man orimliga konsekvenser för livet på landsbygden. I liggande förslag till Översiktsplan omfattar strandskyddet allt som kan betraktas som vattendrag; branddammar, kräftdammar, kärr, mossar och myrar, småbäckar som är vattenförande endast vid snösmältning eller vid stora regnmängder. Denna strikta bedömning gör att det i princip är byggförbud på landsbygden annat än genom dispensförfaranden. Detta har även Naturvårdsverket insett och en proposition 2013/14:214, som är antagen av riksdagen och som innebär ett tillägg till 7 kap 18§ i Miljöbalken. Ändringen innebär att Länsstyrelsen får besluta att upphäva strandskyddet i ett område om strandskyddet gäller vid en liten sjö eller litet vattendrag och områdets betydelse för att tillgodose strandskyddets syften är liten. Enligt översikten över de ”Relevanta planer och program” som bildat underlag för detta avsnitt har endast använts Naturvårdsverkets Handbok 2009:4 utgåva 2. Till tillägget i 7 kap 18§ MB, baserat på en av riksdagen antagen proposition ovan har såvitt vi förstår ingen hänsyn tagits.

HUR DEFINIERAS EN LITEN SJÖ OCH ETT LITET VATTENDRAG?

En liten sjö är omkring 1 ha eller mindre och ett litet vattendrag är omkring 2 meter eller mindre. Sjöarnas och vattendragens storlek måste fastställas utifrån det som vid en ”förnuftigt avvägd bedömning får anses utgöra normala förhållanden”.

Med liten betydelse anses områden där strandskyddet redan idag måste anses omotiverat för upprätthållande av de syften som det har att skydda.

UTREDNING SER ÖVER STRANDSKYDDET I GRUNDEN

Den 4 juli 2019 tillsatte regeringen en utredning som ska se över strandskyddslagstiftningen. Utredningen, som är en del av januariavtalet mellan Socialdemokraterna, Centerpartiet, Liberalerna och Miljöpartiet ska föreslå författningsändringar som innebär att strandskyddet görs om i grunden genom en ökad differentiering som tar hänsyn till tillgången till sjöar och stränder och att befolkningstätheten och exploateringstrycket varierar inom landet. Förslagen ska dels syfta till att förbättra förutsättningar för bostäder och näringsverksamhet främst för småföretagare i områden med lågt exploateringstryck. Utredningen ska lämna sitt betänkande senast 30 november 2020.

Vi menar att man i ett så viktigt styrmedel som Översiktsplanen måste vara noggrann med att analysera de effekter som alla restriktioner och ingrepp medför och inte planlägga på större detaljnivå än man kan konsekvensbedöma. Vi anser att man bör definiera endast de sjöar och vattendrag som är väsentliga och i linje med de syften som ligger bakom strandskyddslagen.

[Kommunens kommentar: Strandskyddskapitlet har förtydligats med möjligheten att upphäva strandskyddet enligt ovan. Kartlagret som olyckligtvis tolkades som att kommunen pekade ut var det generella strandskyddet gäller har tagits bort och istället ersatts av en illustration över hur det generella strandskyddet med avstånd på land och vatten. Till genomförandeplanen har det lagts till en punkt om att kommunen fortsatt ska utreda möjligheterna för kommunen att upphäva strandskyddet enligt ovan.](#)

Viola Ingvarson

Ett exempel på att min fastighets utveckling kommer att förhindras är strandskyddsrestriktionerna. Minimala vattendrag är markerade som strandskyddade. Om strandskydd ska gälla för små dammar och under halva året torrlagda vattendrag så lägger det en närmast totalt död hand över utvecklingen av fastigheten. Vid en eventuell överklagan till Länsstyrelsen skulle sannolikt kommunens översiktsplan väga tungt med avslag som följd. Önskvärt är att de här små vattendragen och dammarna inte markeras som strandskyddade. Lagstiftarens mening har inte varit att lägga strandskydd omkring branddammar etc. För just min fastighet har nyligen kommit taxeringsförslag och där framgår att fastigheten inte anses strandnära. Då rimmar det dåligt med att kommunen anser den ha strandskyddade områden.

[Kommunens kommentar: Se ovanstående kommentar.](#)

Täktverksamhet Norra Kärr

[Kommunens kommentar: Översiktsplanen redovisar tydligt kommunens ställningstagande kring mark- och vattenanvändnings gällande mineralfyndighet och angränsande område utanför riksintresseavgränsningen. Kommunens ställningstagande i översiktsplanen är att en gruva inte är lämplig. I översiktsplanen anses det inte vara relevant att göra fördjupade studier eller konsekvensanalyser om något som inte anses ska ske. Det konstateras dock att i en](#)

prövningsprocess ska alla risker som kan innebära negativ påverkan på vatten och specifikt Vättern elimineras. En sådan prövningsprocess med krav på konsekvensbeskrivningar m.m. ligger utanför kommunens översiktsplanarbete och synpunkter hänvisas till den specifika prövningsprocessen. Kommunen tar dock med sig inkomna synpunkter som kunskap inför skeden där kommunen kan yttra sig i processen.

Privatperson 16

Synpunkt gällande gruvbrytning i Norra Kärr. Vad jag kan se konstaterar kommunen att det är ett motstridigt intresse mellan kommunens och det nationellas intresse. Nu då Bergsstaten förlängt undersökningstillståndet i Norra Kärr vore det värdefullt om översiktsplanen kanske yttrar sig lite mera specifikt kring gruvfrågan. Vätterns vatten är extremt värdefullt för ett mycket stort antal människor. Kanske det går att utveckla mera hur ett eventuellt brytningstillstånd i praktiken skulle påverka skyddsvärda miljöer både på land och i vatten.

Privatperson 10

Undertecknad vill, i all korthet, föreslå att kommunen i sin framåtsyftande planering inriktar sig på konsolidering av de goda livsbetingelser som kommuninvånarna åtnjuter samt fokuserar på åtgärder och planering för att trygga dessa långsiktigt.

Sådan ambition är oförenlig med ytterligare exploatering av naturresurser för t.ex. stora vindkraftverk och, i än högra grad, från investeringar i gruvdrift på Norra Kärr vilket skulle utgöra ett direkt och långvarigt hot.

Ifråga om potentialen för gruvdrift bör planen kategoriskt konstatera att en gruvdrift på Norra Kärr skulle utgöra ett oacceptabelt samhällshot. Detta sanktioneras också av minerallagen 4 Kap. 2§ som stadgar att en gruva inte får anläggas på en olämplig plats.

Urbergsgruppen Grenna

Vad gäller planerna vid Norra Kärr är samrådsförslaget motsägelsefullt på flera punkter.

På flera ställen i förslaget beskrivs kommunens vision om viktiga värden inom kommunens gränser och vad den nya översiktsplanen syftar till att åstadkomma.

Ödeshögs kommun beskrivs som en av Sveriges grönaste och rikaste naturkommuner. Inom kommunen finns Vättern och Omberg i väster, den bördiga slätten och fågelsjön Tåkern i norr och Hålatedens betesmarker och trolska skogar i sydost. Vackra och intressanta natur- och kulturmiljöer är en del av kommunens attraktionskraft. Östgötaslätten beskrivs som den bördigaste jordbruksmarken i Sverige. Vättern utgör en av landets viktigaste dricksvattentäkter och är en del av kommunen. I framtiden spås Vätterns betydelse öka. Fler kommuner utreder möjligheten att få sitt dricksvatten ifrån sjön.

Kommunen vill främja bl a

- en hållbar besöksnäring som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter,
- den biologiska mångfalden och ekosystem som finns inom kommungränsen
- miljömålet God bebyggd miljö, • god fysisk och psykisk hälsa där olika miljö-, hälso- och säkerhetsrisker förebyggas, begränsas och motverkas,
- Vätterns rena dricksvatten är vår dyrbaraste resurs för kommande generationer.

Trots ovanstående blir den del av planen som beskriver gruv-planerna vid Norra Kärr väg och intetsägande. Troliga negativa effekter såsom grundvattensänkning, vattenförorening, störning för närboende, påverkan på djur och natur m m nämns och det slås fast att en fördjupad kommunal planering behövs om gruvbrytning vid Norra Kärr blir aktuell. Man skriver att en analys angående påverkan på hela Grännaområdet ska göras som ska redogöra för områdets nya begränsningar, utvecklingsmöjligheter och behov av planeringsåtgärder. Kommunen vill även att alla risker som kan innebära att Vättern påverkas negativt ska elimineras.

Det framgår av Tasman Metal ABs nyligen förlängda undersökningstillstånd att Ödeshögs kommun i högre grad kommer att omfattas av gruvindustriområdets påverkan. I tillståndet framgår att bolaget har för avsikt att utöka området norrut och att de ska gå djupare ner än tidigare redovisat. Dessutom visar bolagets arbetsplan att gruvavfallsdammarna, som är projektets riskablaste del, kommer att vara placerade inom Ödeshögs kommun. (-Se bifogat undersökningstillstånd)

Gruvavfallsdammarna eller sandmagasinen som de också kallas, är enligt bolagets arbetsplan, placerade rakt över områdets högsta punkt: vattendelaren. Dammarna byggs upp efter hand som verksamheten pågår, med hjälp av material som blir kvar då berggrunden krossats och malts. Det är alltså inte frågan om betongfundament och cementerade väggar. Gruvavfallsdammar är designade för att läcka naturligt, för att inte svämma över. Det är inte ovanligt att damm väggar ger vika och brister och dess innehåll väljer ut i omgivningarna, med katastrofala följder.

Som mest beräknar bolaget att dammarna kan nå en höjd av 50 meter och spänna över ett 175 ha stort område. Dammens höjd ska läggas till de 120 meter som området höjer sig över Vättern och vi landar då på 170 meters höjd över sjön om bolaget går efter sin plan. Gruvavfallsdammen beräknas behöva rymma 18 miljoner kubikmeter mineralsand, blandad med kemikalier och vatten. Det är innehållet i de här dammarna som utgör gruvans största risk, då man här hittar radioaktiva ämnen, tungmetaller och gifter. Sådana dammar måste övervakas noga, både under gruvdriftens gång och över oöverskådlig framtid efter att gruvan stängts. Vem ska betala kalaset då och vem ska ansvara för den giftcocktail som gruvan lämnat efter sig?

Avfallsdammarna och industriområdet i Norra Kärr utgör en stor risk för de närliggande vattendragen som man finner i gruvområdets omedelbara närhet:

- Orrnäsån
- Stavrebergsbäcken
- Krokeksbäcken
- Stavabäcken
- Narbäcken
- Adelövån
- Disevidån

De här åarna/bäckarna ansluter i sin tur till:

- Svartån

Vättern, Visjön, Bonderydssjön, Noen, Ralången, Sommen, Tåkern och vidare.

Råvatten-intaget för Ödeshögs kommun ligger där Orrnäsån mynnar ut i Vättern och löper därmed risk att kontamineras av giftiga ämnen som följt med i avloppsvattnet ifrån gruvområdet via Orrnäsån. Övriga vattendrag löper samma risk och således kan även råvattenintagen i Gränna, Tranås, Boxholm mfl österut också påverkas. De stora mängder process och avloppsvatten som gruvan beräknas släppa ut dagligen, kommer i stor omfattning att påverka omgivningen. Man hör ibland tjänstemän på olika myndigheter hänvisa till utspädningseffekten, men sunda förnuftet säger att den inte kommer att räcka till i det här fallet, när man förstår hur stora mängder process och avloppsvatten det handlar om och hur nära de här vattendragen ligger gruvområdet.

Se bifogad karta över området och dess vattendrag.

Det är inte möjligt att bedriva den planerade gruvverksamheten utan att mycket stora olägenheter kommer att uppstå för både Vättern, Tåkern, de bördiga jordbruksmarkerna samt Hålatedens skogar och betesmarker. Stora naturvärden kommer att förstöras på ett irreversibelt sätt. Många av Ödeshögs innevånare kommer även att utsättas för olägenheter i form av buller, vibrationer, damm och andra allvarliga hälsorisker. Enligt en tjänsteman på Länsstyrelsen i Norrbotten, måste ett avstånd på 2 km mellan bostäder och gruvverksamheten mätas upp. Koncessionsområdet i Norra Kärr upptar ca 10 kvadratkilometer och därtill måste alltså området utökas med ytterligare 2 km i omkrets. Man kan enligt tjänstemannen på Länsstyrelsen i Norrbotten, inte bo närmare ett gruvindustriområde, än så. Detta skulle innebära att hundratals fastigheter i området skulle gå förlorade och med dem även kommuninnevånare, både i Ödeshögs kommun och i Gränna området. Dessutom klarar inte heller Vättern den gränsen, eftersom dagbrotten beräknas ligga endast ca 1, 5 km ifrån sjön.

Det finns med andra ord inga möjligheter att alla risker av verksamheten kommer att kunna elimineras.

Det är på grund av detta av största vikt att kommunen istället i den nya översiktsplanen tydligt tar ställning för att gruv-planerna inte passar in i kommunens visioner. Kommunen bör i den nya översiktsplanen tvärtom tydligt peka ut den plats som föreslås för gruvverksamheten med följdverksamer som prioriterad för exempelvis areella näringar eller andra gröna näringar. En översiktsplan är visserligen inte juridiskt bindande för efterföljande beslut i enskilda ärenden, men redovisar vilka allmänna intressen som särskilt ska beaktas vid lov- och tillståndsprövningar inom ett givet område (se t ex MÖD 2005:66 och MÖD:s dom av den 5 november 2014 i målen P 2762-14 och P2761-14). Översiktsplanprocessen är konstruerad för att den värdering av allmänna intressen som redovisas i planen ska utgöra en överenskommelse mellan kommun och stat. Vad staten, genom länsstyrelsens granskningsyttrande, och kommunen kommit överens om i översiktsplanen med avseende på vilket allmänt intresse som ska prioriteras inom det aktuella området har därför stor betydelse i ett enskilt ärende som påverkar allmänna intressen.

Nedanstående stycke från förslaget är vidare missvisande:

”Ett gruvbolag har sedan 2009 undersökningstillstånd enligt minerallagen och har gjort undersökningar samt provbrytning i Norra Kärr området. Bolaget fick 2013 en 25-årig bearbetningskoncession enligt minerallagen av Bergsstaten. En avvägning mellan aktuella riksintressen i området gjordes vid bedömning av bearbetningskoncession för området. Bearbetningskoncessionen upphävdes 2016 av Högsta förvaltningsdomstolen. Anledningen är bland annat att prövningen inte omfattat en tillämpning av 3 och 4 kap. miljöbalken beträffande markanvändning för driftsanläggningar, vilket ansetts nödvändigt av domstolen. Områdets geologiska och biologiska värden ska bevaras. Om brytning av fyndigheten blir aktuell ska mark avsättas för att tillgodose värden i andra aktuella riksintressen.”

Om man inte läser detta stycke noggrant kan man lätt få uppfattningen att gruvbolaget i fråga har ett gällande tillstånd enligt minerallagen, en bearbetningskoncession. Sanningen är att bolaget i dagsläget saknar alla nödvändiga tillstånd förutom ett begränsat undersökningstillstånd.

Se bifogat undersökningstillstånd.

Det finns ingen anledning för kommunen att s a s lägga sig platt inför gruvbolagets planer. Det rör sig om en mycket omfattande miljöpåverkan med månghundraåriga konsekvenser. Kommunen har ansvar för de allmänna intressena inom kommunens gränser. Till detta hör att verka för att miljölagstiftningen följs och att tillförsäkra att kommuninvånarna inte utsätts för olägenheter och hälsorisker. En ordentlig Risk och konsekvens analys av hela projektet behöver därför genomföras.

Ansvaret vilar i era händer. Ta era beslut med tankar på barnen som lever i kommunen nu och på kommande generationer. De behöver, liksom ni, rent dricksvatten och rena bördiga jordar, ren luft och en levande, blomstrande hembygd.

Privatperson 11

Klargörande, stor del av södra Holaveden kommer vid ev exploatering av riksintresset mineral i Norra Kärr Jönköping och Lakarp Ödeshög kraftigt påverka allt vad kommunen målar upp i sina visioner.

Det kommunen ihop med Jönköping och Tranås har att utreda är hur en död hand rakt av 2km runt det planerade koncessionsområdet på ca 10km² skulle påverka kommunerna. Byar och gårdar såsom Munkeryd, Öjan Glasfall, Gyllinge, Staffanstorp, Holkaberg, Narbäck, Porsarp, Svinåsen, Havrekullen, Vantekullen, Haddåsen ,Morliden, Grässberg mfl., mfl. Så grannkommunernas byar och gårdar på detta

Det går inte att det mesta förbises genom att enbart runda frågeställningar ytligt. Inte minst de biflöden till Vättern (Natura -2000 område) varifrån kommunen tar sitt vatten där ett av dessa biflöde mynnar ut vid råvattenintaget vilket kommunen pekar ut i utställt kartmaterial. Dessa måste tydligt markeras i hela sin omfattning och inte halvvägs exempelvis avvattningen från Visjön då avvattningen startar vid Duvebovägen vid Björstorp på Folkarps ägor.

Detta är av yttersta vikt då Länsstyrelsen i kommunikationen med exploitören ej tar upp biflödena till pågående Natura2000 prövningen av NK som kan betraktas som att Bergstaten fragmenterar prövningen i sin helhet.

Ornäsån, Disevidån, Krokesbäcken och Stavrebergsbäcken utelämnas, därtill förbises Adelövsån som seder mera mynnar i Roxens N-2000 område

Tjänsteyttrande på LST gör gällande att spädningseffekterna löser detta?

Därtill vikten att kommunen inte utelämnar saker som förutsätts gentemot medborgarna i samhällskontraktet.

Frågeområde att fördjupa inför de krafter som verkar för exploatering av NK.

Klargörande, stor del av södra Holaveden kommer vid ev exploatering av riksintresset mineral i Norra Kärr Jönköping och Lakarp Ödeshög kraftigt påverka allt vad kommunen målar upp i sina visioner. Det går inte att det mesta förbises genom att enbart rundafrågeställningar. Inte minst de biflöden till Vättern (Natura -2000 område) varifrån kommunen tar sitt vatten där ett av detta biflöde mynnar ut vid råvattenintaget vilket kommunen pekar ut i utställt kartmaterial.

Frågeområde att fördjupa i planarbetet inför exploatering av riksintresset NK av bolaget och övriga intresenter.

- Hälsa s 62
- Säkerhet 1:7 s59- Ta upp frågorna med Strålskyddsinstitutet/MSB Det är ytterst oklar hur det står till med radioaktivitet med förekomst av Uran och Torium. Inga andra fyndigheter är Ljungfruliga och fria från detta.
- Avfolkning
- Skattflykt p.g.a. medborgare tvångs lämna sina fastigheter.
- Miljömål s 56-
- Kontaminering av vatten, luft och land
- Kollision med andra riksintresse
- Risk för skalv/skred
- Beaktande av Nationella/regionala /kommunala miljömål G s 56- Det har exempelvis påvisats en diselförbrukning vid uppvärmning av mineralsubstrat vid anrikningsprocedur om 12000m³ vid NK.
- Mellankommunala frågor s 70-71 NK- Dialog med Vätterkommuner och Motala Ströms vattenområde saknas
- Friluftskartan s 122 skymmer figur på karta i vänstra hörnet flera naturreservat på kommungränsen
- Regionala och livsmedelsstrategin hotas i stort om riksintresset NK exploateras s 127-

Sid. 274

Miljö, hälsa och säkerhet Natur- och vattenmiljön är lika känsliga som människan för spridning av farliga ämnen. Översiktsplanen redovisar aspekten utifrån människors miljö, hälsa och säkerhet men kan samtidigt översättas till natur- och vattenmiljöer. Det är vid olyckor som brand, översvämning eller skyfall som negativa miljökonsekvenser kan uppstå i och med spridning av miljöfarliga ämnen. I mark- och vattenanvändningen och planering av den bebyggda miljön kan kommunen minimera påverkan.

Sid. 279

Planerad uppföljning av betydande miljöpåverkan måste exemplifieras. Det finns ca 85 olika mineral idag funna i det komplexa riksintresset varav idag enbart ett fåtal lyfts av exploatören och berörda myndigheter i pågående prövning. Hänvisar utförligare till Bilaga 2 Men här är några länkar som sätter fokus på vikten på att kommunen agerar: För intressant information om de olika mineralerna i Norra Kärr se: Från Bilaga 3

http://www.vags.org/norra_karr2.shtml

http://www.vags.org/norra_karr3.shtml

http://www.geonord.org/vags/norra_karr4.shtml

Arbetsmiljöverket(AV) har alltså undersökt följande former sex (6) av mineraler: Krysotil, kummingtonit - grunerit amosit, krokidolit, antofyllit, aktinolit och tremolit varav aktinolit, antofyllit och tremolit partiklarna uppfyller fiberdefinitionen betraktat från arbetsmiljösynpunkt som asbest. Har inte noterat att några av Norra Kärrs kända och ev. svårbestämda asbestmineraler har testats av Tasmec AB, AV eller någon annan.

<https://www.av.se/produktion-industri-och-logistik/asbest/fordjupning-om-asbest/#2>

Oredovisade risker som kommunen har att utreda i planarbetet och ihop med övriga berörda kommuner, myndigheter och organisationer måste ta ställning till :

1. Växthusgaser
 2. Ozonförstörande ämne
 3. Försurade ämne
 4. Gaser som skapar marknära ozon
 5. Övergödande ämne
 6. Toxiska ämne
 7. Utsläpp till atmosfären
 8. Flytande utsläpp i hela gruvområdet inklusive:
 - -Vatten som flödar genom gruvan och ut med yt- eller grundvatten vid ”worst case scenario”.
 - Nederbörd som rinner övergruvområdet och genom varp och avfallshögar vid ”worst case scenario”.
 - Processvatten och tvättvatten från processverksamheten
1. Fast avfall i hela gruvområdet
 2. Alla halter av ämne skall mätas i Max-värde

Det framgår nu i det nu nyligen beviljats ytterligare 5 års undersökningstillstånd och att det utökas till hela riksintresset d.v.s då även Lakarp Ödeshög.

Att ta Holaveden ur fas för gruvdrift skall i översiktsplanen kategoriskt konstatera att en gruvdrift på Norra Kärr skulle utgöra ett oacceptabelt samhällshot. Detta sanktioneras också av minerallagen 4 Kap. 2§ som stadgar att en gruva inte får anläggas på en olämplig plats.

För att tydliggöra problemställningarna hänvisas till Bilaga 3 vilken innehåller länkar som hänvisar till icke redovisade mineralinnehåll i riksintresset som bolaget bortser att redovisa så även de i tidigt skede redovisade förhöjda halter av Uran och Torium som förekommer. Det utökade undersökningstillståndet har bilagts av Urberggruppen Grenna till kommunen

Bilaga 1 Noise Wind Turbine Noise and Sleep Pilot Studies Kerstin Person Waye

Bilaga 2 NV - Mätning av omgivningsbuller och ljud från vindkraftverk (rev)

Bilaga 3 Norra Kärr - Brytning av REE [18]

Genomförandeplan

Region Östergötland

Med planen som grund vill Region Östergötland förutom ovan nämnda pågående processer även fördjupa samarbete kring kultur- och naturområdet, gärna med platsutveckling som utgångspunkt. Till exempel passar viljeinriktningen att parkmark i anslutning till trafikytorna ska ses som en del av det offentliga rummet och bör gestaltas mycket väl in i platsutvecklingstanken. Under kapitlet fortsatt arbete för att uppfylla översiktsplanens intentioner så samarbetar gärna regionen med kommunen kring mobilt bredband och framtagande av IT-infrastrukturprogram.

Kommunens kommentar: Kommunen ser positivt på samarbete med regionen. I genomförandeplanen under ”Samverkans- och nätverksarbeten” har regionen lagts till som samarbetspart i ytterligare områden kopplat till platsutveckling, bland annat genom lokalisering av ny vårdcentral. Även i samarbete i framtida aktualisering av IT-infrastrukturprogram.

Privatperson 16

Jag gläds åt att översiktsplanen talar om spontanidrott. Tyvärr avslogs tidigare i kommunfullmäktige förslaget om att underlätta för spontanidrott i Klockargårdsängen. Det är viktigt att översiktsplanen har en reell vilja till genomförande med visionen.

Kommunens kommentar: En genomförandeplan är en del av översiktsplanen för att säkerställa att översiktsplanens visioner förverkligas.

Konsekvenser

Privatperson 9 a/b/c/d

I förhållande till ett så omfattande material är konsekvensanalysen mycket tunn för näringslivet i kommunen. Ödeshög kommun presenterar ett gediget underlag men har egentligen inte dragit några slutsatser kring vart det leder kommunen och hur företagsklimatet påverkas.

Kommunen kommentar: Översiktsplanen anger viljeinriktningen över mark- och vattenanvändningen och har avgränsat konsekvensanalysen tillsammans med Länsstyrelsen i Östergötland. Företagsklimat, näringar och dess konsekvenser bör ingå i kommunens näringslivsstrategi som anges som ett viktigt strategiskt dokument som ska finnas.

Miljökonsekvensbeskrivning

Kommunens kommentar: Översiktsplanen har inför utställningshandlingarna utökats för att uppfylla de lagkrav som finns gällande Miljökonsekvensbeskrivning (MKB) av en översiktsplan. Länsstyrelsen har inte haft några ytterligare synpunkter på MKB:n under utställningen. I dialog med länsstyrelsen har avgränsning samt utvalda miljöaspekter valts ut. Kommunen har bedömt översiktsplanen utifrån miljöaspekterna på en övergripande nivå med en samlad bedömning för respektive miljöaspekt. ”Översiktsplanen bedöms sammantaget inte medföra betydande miljöpåverkan i någon del så att översiktsplanen inte kan genomföras. Det har identifierats mindre negativa konsekvenser och risker för negativ miljöpåverkan som är viktiga att hantera framöver, i framtagande eller uppdatering av strategiska styrdokument, detaljplanering eller lovgivning.”

Privatperson 11

Det är av största vikt att kommunen tar fram en miljökonsekvensbeskrivning som uppfyller kraven i 6 kap 11 § miljöbalken (MB). Miljökonsekvensbeskrivningen ska enligt denna bestämmelse innehålla bl a en identifiering, beskrivning och bedömning av rimliga alternativ med hänsyn till planens eller programmets syfte och geografiska räckvidd, uppgifter om miljöförhållandena i de områden som kan antas komma att påverkas betydligt, befintliga miljöproblem som är relevanta för planen eller programmet, särskilt miljöproblem som rör ett sådant område som avses i 7 kap. Eller ett annat område av särskild betydelse för miljön, och hur hänsyn tas till relevanta miljö kvalitetsmål och andra miljöhänsyn, en identifiering, beskrivning och bedömning av de betydande miljöeffekter som genomförandet av planen eller programmet kan antas medföra samt uppgifter om de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa betydande negativa miljöeffekter.

Vidare ska MKB:n innehålla en redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför.

Av det förslag som nu presenterats framgår inte hur kommunen avser uppfylla detta lagkrav?

Exemplifierade utdrag:

§ 3, avseende strategisk miljöbedömning, om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

§ 5, avseende undersökning om genomförandet av planen, programmet eller ändringen kan antas medföra en betydande miljöpåverkan

6 §, Avseende:

1. identifiering av omständigheter som talar för eller emot en betydande miljöpåverkan, och
2. samråd i frågan om betydande miljöpåverkan med de kommuner, länsstyrelser och andra myndigheter som på grund av sitt särskilda miljöansvar kan antas bli berörda av planen eller programmet, om myndigheten eller kommunen inte redan i identifieringen kommer fram till att en strategisk miljöbedömning ska göras då nationella myndigheter och institutioner driver tesen om att exploatera riksintresset för mineral **Norra Kärr**.

Kommunen påvisar grannkommuner som diskussions-parter men måste ges bredare auktoritet, det är mellan 700-800000 medborgare som dricker vattnet från området innan det når Östersjön idag därutöver planerar 5 närkekommuner göra anspråk på vattnet om det håller.

Urberggruppen Grenna

Det är av största vikt att kommunen tar fram en miljökonsekvensbeskrivning som uppfyller kraven i 6 kap 11 § miljöbalken (MB). Miljökonsekvensbeskrivningen ska enligt denna bestämmelse innehålla bl a en identifiering, beskrivning och bedömning av rimliga alternativ med hänsyn till planens eller programmets syfte och geografiska räckvidd, uppgifter om miljöförhållandena i de områden som kan antas komma att påverkas betydligt, befintliga miljöproblem som är relevanta för planen eller programmet, särskilt miljöproblem som rör ett sådant område som avses i 7 kap. eller ett annat område av särskild betydelse för miljön, och hur hänsyn tas till relevanta miljö kvalitetsmål och andra miljöhänsyn, en identifiering, beskrivning och bedömning av de betydande miljöeffekter som genomförandet av planen eller programmet kan antas medföra samt uppgifter om de åtgärder som planeras för att förebygga, hindra, motverka eller avhjälpa betydande negativa miljöeffekter. Vidare ska MKB:n innehålla en redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen eller programmet medför.

Av det förslag som nu presenterats framgår inte hur kommunen avser uppfylla detta lagkrav.